

Porubské noviny

Číslo: 60

OKTÓBER 2009

Ročník: XV.

V tomto čísle nájdete:

Storočná pani Guothová
Správy zo samosprávy
Čistejšia budúcnosť
Stretnutie Ilanovských
Ištvánov kmotor
Zvonárka zvoní na zvonoch
Nebožtík hrobár
Konfirmandi
Spoznávame Nový Zéland
Naše prázdniny
Križovka
Básne K. Devečkovej
Futbal

Foto: D. Mígala

Tichá rozlúčka

Milan Rúfus

Nuž zbohom kvietky.

Rozlúčime sa.

*Níži sa, blíži obrovité kolo
a slniečko nám vtlača do lesa.*

Poďakujme sa za všetko, čo bolo.

*Očarovaní prasilou,
čo od stvorenia zázračné kolo točí.*

*A tebou, ľudské mláďatko,
čo podchvílou vyspevuješ si
na tom kolotočí.*

Má sto rokov a veľmi bystrú myseľ

Mária Guothová sa narodila 7. augusta 1909 v Sokolčiach v čase Rakúsko – Uhorska. V tomto roku to „dotiahla“ k magickej stovke. Sviatok viac ako vzácný. A najvzácnejšie je vari to, že po mnohých operáciách a chorobách si zachovala čistú myseľ. Rozpráva uvažene, premyslene. Presnými slovami uviedla recept na dlhovekosť: pracovať, striedmo sa živiť, venovať sa rodine a zaujímať sa aj o veci verejné. Nežiť pre seba, ale aj pre druhých.

Keď mala šesť rokov, otec narukoval a bojoval na talianskom fronte. Keď dovŕšila deväť rokov, vznikla prvá Československá republika. Prežila roky hospodárskej krízy, nezamestnanosti, vysťahovalectva... V roku 1931 sa vydávala ako dvadsaťdvaročná. Dobré si spomína, že ich sobášil pán farár Ivan Čajka v artikulárnom chráme v Paludzi. V manželstve vychovali dve deti: syna Janka a dcéru Hanku, vydatú za Vladimíra Mlynčeka. Prežila päť režimov a dobré pamätá mená všetkých prezidentov.

„Žijem si veľmi spokojne a teším sa vzácnemu daru života. Mám veľmi dobrú starostlivosť, obsluhuje ma dcéra Hanka so zaťom a všetci vnukovia. Okrem zdravia mi nechýba celkom nič. Aj keď mám dobrý koreň, proti veku nieto lieku.“

Život sa s ňou nemaznal. Ťažko pracovala na Štátnom majetku v Dechtároch, v Bavlnárskych závodoch v Ružomberku, dlhé roky opatrovala starých ľudí a upratovala okresné priestory civilnej obrany štátu (pokračovanie na strane 5).

• Storočná Mária Guothová sa podpísala do Pamätnej knihy Závažnej Poruby.

• Vzácný sviatok oslávila v kruhu najbližšej rodiny, susedov a priateľov. K prvým gratulantom patrila starosta P. Baráni.

• Ženská spevácka skupina venovala jubilante niekoľko piesní.

Optika veku

„Veď kto už by chcel veľké veci zadarmo?“, pýta sa v jednej zo svojich úvah náš renomovaný básnik.

Znamená to, že za veľké veci treba zaplatiť. Nie vždy peniazmi. Sú veci, ktoré sa nedajú predať, kúpiť, darovať. Čosi treba prežiť a cez túto skúsenosť na seba sa dopracovať k pocitom, zručnostiam, vedomostiam, nadhľadu. Inak to nejde. Len životom. Jeho príjemnými i nepríjemnými darmi.

V tom je nevšedná cena veku. Radosť z nového dňa, z úsmevu dieťaťa, výnimočnej atmosféry, zdravia...

V tom je aj nezmyselnosť a neprirodzenosť amerického ideálu akejsi večnej mladosti.

Mesiac úcty k starším teda nie je prežitkom, ale normalitou. Blahoželáme.

Vek je hodnota nesmiernej ceny.

Nevadí, že ho chápajú len tí, ktorí sami majú nejakú cenu.

Optika veku to akceptuje.

Dr. Soňa Barániová

• ilustrácia: Dr. Vlasta Šiarníková

Láska je niekto, s kým chceme zostarnúť. Ovídius

Obecné spravodajstvo

Pozvali Bohuslavice

• Bohuslavice, 29. júla 2009, zľava: Ing. Kurt. Kocián, starosta, Bc. Pavel Baráni, Mgr. Pavel Dominik, zástupca starostu

Na pozvanie starostu Ing. Kurta Kociána navštívili koncom júla 2009 starosta Pavel Baráni a predseda komisie pre kultúru, šport a vzdelávanie Dušan Migala družobnú obec Bohuslavice na Morave. Výsledkom spoločného rokovania je priateľská dohoda o vzájomných kontaktoch v nasledujúcich rokoch. V dňoch 10. – 11. októbra 2009 zavítajú Bohuslavice do našej obce. Ponúknu výstavu paličkovanvej čipky, kultúrny program, zoznámia sa s históriou a súčasným životom v obci, zúčastnia sa Služieb Božích a spoločne vystúpime na Poludnicu.

Ešte žije päť odbojárov

Pri 65. výročí SNP si položením vencov k pamätníkom padlých Závažná Poruba uctila padlých vojakov, partizánov i civilné osoby. Priamy účastník protifašistického odboja Peter Beťko (celkom vľavo) pri pomníku povedal: „Ďakujem všetkým, čo prišli na vyjadrenie úcty obetiam vojny i Slovenského národného povstania. Želáme si, aby sa vojna nikdy neopakovala. Toto budeme pripomínať, pokiaľ budeme žiť.“ V obci ešte žije päť priamych účastníkov protifašistického odboja: Peter Beťko - vojak, Ján Kulhavý - vojak, Matej Hladký - vojak, Vladimír Bartko - partizán, Želmíra Jambrichová - pomocník partizánov – spojka.

• Peter Beťko(1920) celkom vľavo

Správy zo samosprávy

Júl a august 2009

V čase letných prázdnin sa zasadnutie OcZ nekonalo.

September 2009

Obecné zastupiteľstvo na mieste prekontrolovalo stav stavebných prác na Dome opatrovateľskej služby v areáli poľnohospodárskeho družstva. Stavebné práce na DOS vstúpili do svojej záverečnej fázy. Úplné ukončenie a odovzdanie stavby obci je plánované na mesiac október 2009. Aj keď stavebné práce budú ukončené, na spustenie DOS do prevádzky bude treba ešte 4 až 5 mil. Sk na zariadenie. To už ale bude úlohou budúceho kalendárneho roka.

Ďalej sa poslanci zastavili v budove ZŠ, kde prebiehala rekonštrukcia sociálnych zariadení. Vyslovili poľutovanie nad tým, že rekonštrukciu sa nepodarilo uskutočniť počas prázdnin a vyučovanie sa musí vykonávať v náhradných priestoroch. Dôvodom boli meškajúce finančné prostriedky zariadené na tento účel.

• Výjazdové rokovanie obecného zastupiteľstva v Dome opatrovateľskej služby v Z. Porube.

Po fyzickej návšteve objektov pokračovalo zasadnutie v priestoroch OcÚ. Poslanci pripravovali spoločné zasadnutie so zástupcami družobnej obce Bohuslavice, ktorí nás majú navštíviť v dňoch 10. a 11. októbra 2009.

OcZ schválilo návrh VzN obce, v ktorom odsúhlasili poplatok 0,5 EUR za 1 hod. opatrovateľskej služby a poplatok 10 EUR na žiaka umiestneného v MŠ.

V rôznom starosta informoval o ponuke LVS (Liptovskej vodárenskej spoločnosti) na odkúpenie našej časti kanalizácie. Návrh ceny a bližšie podmienky prevodu predložia do 2 týždňov.

Ing. Eugen Vadovický, zástupca starostu

Šport je náš liek

• Športovci vstup povolený, vandali vstup prísne zakázaný!

V areáli Mateja Staroňa vyrástlo v lete multifunkčné ihrisko. Otcovi areálu telesného pohybu sa posmrtné naplnil vytúžený sen. Prostriedky na toto moderné univerzálne športovisko poskytol Závažnej Porube VÚC Žilina za predsedníctva Ing. Juraja Blanára.

Hovorili s prezidentom

V rámci Dní mesta Liptovský Hrádok (23. – 25. IX. 2009) uviedli do užívania rekultivovaný areál pri jazierku pod Skalkou. Slávnostnú atmosféru podujatia umocnila prítomnosť prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča. Do sprievodu mestom k obciam horného Liptova sa pripojila aj Závažná Poruba, ktorú zastupoval starosta P. Baráni a folklórna skupina Poludnica.

Sprejer si zasprijeval

Super schopný sprejer takto „vyzdobil“ celkom novú autobusovú zastávku na nižnom konci. Keby svoje umenie predstavil na vhodnejšom mieste, tak by určite našej pozornosti neušla jeho zručnosť a výtvarné nadanie. Očakáva sa ale, že text odstráni a nahradí potrebným cestovným poriadkom.

Päťdesiatka a bez prilby

Nové dopravné značenie víta domácich i návštevníkov Závažnej Poruby od augusta tohto roku. Cieľom je zlepšiť orientáciu vodičov prichádzajúcich do priemyselnej zóny v miestnej časti Luhy. V cestnej premávke na tomto úseku cesty však nastali zmeny: maximálna povolená rýchlosť motorových vozidiel predstavuje päťdesiatku. Dospelí cyklisti sú zbavení povinnosti používať prilbu a chodci sú povinní chodiť po ľavej strane vozovky. Pripomíname, že policajti aj tu merajú rýchlosť a sledujú dodržiavanie dopravných predpisov.

Vystupovali pri kadi

Svätojánske noci pri kadi v Liptovskom Jáne spestrila v tomto roku domáca Poludnica. S veľkým ohlasom sa stretol jej programový blok jarmok a pieseň Kúpiv Maťko kozu... Pozvanie do tanca prijala aj pani grófka Szentiványi.

Odstránili havarijný stav

V letných mesiacoch t.r. prešli sociálne zariadenia v budove základnej školy rozsiahlou rekonštrukciou a modernizáciou. Na základe projektu, ktorý vypracovalo vedenie Z. Poruby, výdavky na túto potrebnú akciu pokrylo Ministerstvo školstva SR.

Darmo plašili, keď krmili

Medveď Mišo sa iba pred niekoľkými týždňami predvádzal pred objektívmi televíznych kamier. Už vtedy zaznievali varovania ochranárov a chatárov turistom, aby divé zviera neprikrmovali. Ľudia však robili presný opak, čo medveďa ťahalo stále bližšie k ľudským obydliam, čím ich mohol ohroziť. Miša preto zastrelili priamo do srdca.

„Aj malé deti pochopia, že v ZOO sa nesmú kŕmiť zvieratá a dospelí to nepochopia, že pri chate nemajú prikrmovať,“ nechápal Rastislav Tišťan, čašník z lokality, kde medveď chodieval. Personál chaty zviera nekrmil a snažili sa ho spolu s ochranármi odplašiť. Turisti ho však naučili chodiť za jedlom, napriek dostatku prirodzenej potravy v lese. „My sme ho večer plašili a ráno ho krmili,“ opísal čašník Rastislav.

Medveď údajne sedával aj hodiny na schodíkoch hotela a ubytovaní hostia nemohli ísť z chaty von. Miestni tvrdia, že mnohí mali z Miša strach. Podľa slov poľovníka, ktorý ho zastrelil, mali na odstrel povolenie. Aj tento poľovník vidí chybu v turistoch. Tí si napriek upozorneniam robili, čo chceli.

„Chleba vysypali, všetko poza náš chrbát. Keď som ho strelil, mal plný bachor gulášu,“ povedal poľovník Igor Hladký zo Závažnej Poruby.

Bohužiaľ sme sa museli s Mišom rozlúčiť. Bol taká okrasa prírody, no vďaka nechápavým ľuďom sme sa s ním rozlúčili. (podľa TV JOJ)

Pastierov vystriedala elektrina

Po dlhšej dobe začal mladý hovädzí dobytok patriaci Poľnohospodárskemu družstvu so sídlom v Liptovskom Mikuláši vypásť Brestovú, Polčenô, Suchú... Pasie sa na pasienkoch, kde sa vždy pásol statok. Pastierov však nahradili elektrické oplotky.

My o vlku, vlk za humnami

• Celé leto sa pásli v ohrade,“ hovorí Dušan Niňaj

Ovečky Dušana Niňaja sa pásli od jari v záhrade za humnami. Aby sa nezatúlali a boli v bezpečí, opatrili pasienok elektrickým oplotkom. Akého prekvapenia sa však dožil chovateľ v pondelok ráno (12. októbra 2009), vidieť na fotografiách.

Takto zostali ležať po útoku vlkov. Šesť mŕtvych sme našli, jedno odvliekli nevedno kam,“ pokračoval.

Sedem mladých zvierat s roztrhanými hrdlami zostalo ležať na lúke. Podľa „rukopisu“ ochranári určili, že na ovečky zaútočila svorka vlkov. Vlk je chránené zviera a veľmi plaché. Odvážny útok v blízkosti ľudských obydli je veľmi ojedinelý. Škoda predstavuje čiastku 350 €.

Text i foto: DM

• Vlky otvoria korisť odzadu. Zrejme ich niečo vyrušilo. Uhynuté zvieratá sme odoslali do kafilérky,“ dodal.

Bohuslavice v Závažnej Porube

Program priateľskej návštevy z Bohuslavíc
v Závažnej Porube 10. - 11. 10. 2009

10. 10. 2009 – sobota

11.00 -11.30 – príchod autobusom do Závažnej Poruby na chatu Opalisko, ubytovanie, obed

13.00 Slávnostné zasadnutie obecných zastupiteľstiev v obradnej miestnosti obecného úradu, zápis hostí do pamätnej knihy Závažnej Poruby, inštalácia výstavy paličkovanej čipky z Bohuslavíc, vernisáž výstavy

14.00 Návšteva Domu Milana Rúfusa Prehliadka expozície informačného centra, MŠ, Jednoty dôchodcov

15.00 Prehliadka Závažnej Poruby: smerom nadol po Hlavnej ul. ku pamätníku padlých v I. a 2. sv. vojne. Ulica Záhradná, Ulica Nová, Ilanovská cesta ku kaplnke:

15.30 Rímsko-katolícka kaplnka Sv. Lukáša, prehliadka ZŠ

16.30 Prechádzka po Ulici Hlavnej, domu smútku, cintorín, hrob Milana Rúfusa

18.00 Kultúrny program Bohuslavíc v KD v Závažnej Porube

19.00 Prehliadka výstavy paličkovanej čipky a ľudovomeleckej tvorby občanov Závažnej Poruby

19.30 Spoločenské posedenie v priestoroch KD, vedenie obce a folklórna skupina Poludnica

11.10. 2009 – nedeľa

7.30 Výstup na Poludnicu

13.00 Návrat z Poludnice – guláš na chate Opalisko

9.00 Videozáznam: Štebot v rodnom hniezde, záznam národnej slávnosti venovanej 80. narodeninám Milana Rúfusa, KD v Závažnej Porube

10.30 Služby Božie v ev. a. v. kostole v Závažnej Porube

15.00 Prehliadka areálu ŠK telocvičňa. tenisové kurty, univerzálne ihrisko, futbalový štadión.

16.00 Rozlúčka a odchod do Bohuslavíc.

• Hostí privítali porubské mažoretky

• V obradnej miestnosti prijal hostí starosta P. Baráni

• Navštívili dom M. Rúfusa

• Zahrála im ľudová muzika DFS Ďumbier, v ktorej hrajú Porubáňia

• Navštívili informačné centrum

• Hostia sa stretli s dôchodcami

*Do padesáti jsem miloval,
teď od padesátky do lásky lino.
Do padesátky jsem pivo pil,
teď od padesátky piju jen víno.
Do padesáti jsem nadával
na mlhavý čas a řídnoucí vlasy.
Od padesáti jsem pěkně tich
a slouchám, co radí mi moudré hlasy.
Hlasy ty z vinné révy mé sklenky vín
a každé jich slovo v srdce se klade:
„Kéž by nic na světě nestárlo
i víno by bylo vždycky jen mladé.*

Jan Neruda

Vážený pane starosto, vážená paní doktoro, vážení senioři, vážení členové obecních zastupitelstev Závažné Poruby a Bohuslavíc, vážené dámy a pánové!

Mám milou povinnost Vás co nejserdečněji pozdravit na dnešním setkání seniorů Závažné Poruby, jménem svým a jménem všech občanů Bohuslavíc. Básni českého básníka Jana Nerudy jsme si připomněli touhu všech lidí nestárnout. Ale touha zůstává jen přáním, které se nedá splnit. Život by ztratil neodmyslitelnou, nenahraditelnou část své podstaty a kvality.

Když jsem poprvé před 40 lety přijel do Závažné Poruby bylo mi krásných 18 let a velmi rád vzpomínám na dny prožité ve vaší krásné vesnici. Za tu dobu se hodně změnilo. Slováci a Češi vytvořili dvě samostatné republiky, byla přerušena i vzájemná spolupráce a družba obou našich vesnic. Naše přátelství však zůstalo. Musím vzpomenout váženého pána Mlynčeka, našeho p. Sebrallu, p. Vadovickou a p. Pohanku i vašeho p. starostu Pavla Barániho, kteří byli u zrodu a pokračování našich společných setkání.

Mám rád Vaši vesnici a přátelské a moudré lidi, se kterými se u Vás vždy setkávám. Přijíždím si k Vám odpočinout i načerpat nové zkušenosti, které bych rád uplatnil u nás. Historie Vaší obce, Vaší rodáci, Vaše spolky, vedení obce a všichni občané, se kterými jsem přišel do kontaktu a se kterými se ještě setkám jsou pro nás studnicí dobrých zkušeností. Věřím, že využijeme dobře naše společné setkání a strávíme spolu krásné chvíle. Společně si zavzpomínáme na své mládí, na veselí i smutné historky, budeme si vypravovat o svých dětech, o svých osudech i o plánech do budoucna. Jistě si vzpomenete i na své blízké a známé, kteří se našeho dnešního setkání nedožili.

Dovolte, abych Vám z tohoto místa poděkoval za vše, co dobrého jste za svůj život vykonali a co ještě vykonáte. Za práci, za výchovu Vašich dětí – zkrátka za vše...

Závěrem bych Vám chtěl popřát hojnost Božího požehnání, zdraví, spokojenosti a pohody do dalšího života a pro dnešní den radostnou zábavu, dobrou náladu a veselí. Chtěl bych vyslovit naději, že se opět shledáme, sice starší, ale o to spokojenější, že jsme zase spolu.

Budme spolu šťastní!

**Ing. Kurt Kocián, starosta Bohuslavíc
Závažná Poruba 10. X. 2009**

• Navštívili materskú školu...

• ...aj základnú školu

• Večer uviedli svoj program Vlačanky

• Hostia ponúkli brilantnú výstavu paličkovanej čipky. V Bohuslaviciach je čipkárstvo veľmi obľúbené a rozšírené ľudové umenie.

• Zúčastnili sa Služieb Božích

Vážený pane starosto!

Já, manželka a všetni spoluobčania, ktorí se zúčastnili návštěvy Vaši krásné obce ve dnech 10. a 11. 10. 2009 Vám z celého srdce děkujeme za překrásné chvíle strávené u Vás. Rád bych poděkoval všem, ale mám strach, že bych někoho z toho velkého počtu občanů Závažné Poruby opomněl, proto děkuji Tobě a Tvé manželce a prosím předejte mé pozdravy a poděkování dál.

Těším se na další vzájemnou spolupráci a budu rád dělat všechno proto, abych Vaše vřelé přátelství a pohostinnost mohl oplatit při Vaši příští návštěvě u nás.

S přátelským pozdravem

Kurt Kocian

Bohuslavice 12. X. 2009

Poklonili sa obetiam

Za vytrvalého dažďa (10. októbra 2009) položil starosta Bohuslavíc Ing. Kurt Kocian kyticu kvetov ku pomníku padlých v I. a II. svetovej vojne. V zastúpení 1600 obyvateľov tejto družobnej obce v Českej republike vyjadril mŕtvym najvzácnejšiu úctu, žijúcim úprimné poďakovanie.

• Položili kvety na hrob M. Rúfusa a pomodlili sa

Aj tabuľa pozýva

Pred Domom Milana Rúfusa bola nainštalovaná informačná tabuľa upozorňujúca návštevníkov na pamätné miesto Z. Poruby hovoriace o živote a diele nášho rodáka, ktorý povedal: „Len vtedy, ak je autor jedným zo všetkých, môže o sebe napísať tak, že sa v tom vidia všetci.“

Vybudujú pomník Majstrovi

Starosta P. Baráni s manželkou v októbri vycestovali do Bratislavy. Vo Fialkovom údolí hovorili s Magdou Rúfusovou o pomníku na hrob Majstra Milana Rúfusa. Výsledkom je tento zámer. Najskôr akademický sochár Ján Kulich vypracuje návrh a následne sa pristúpi k realizácii pomníka.

(dokončenie zo strany 1)

Svoju prácu vždy vykonávala precízne, rada mala dochvilnosť a aj dnes rešpektuje zaužívaný režim dňa. Ráno o pol ôsmej vstáva, poumývať, poobliekať, učesať, raňajky, potom chvíľa odpočinku. Po úspešnej operácii dobre vidí na obidve oči, rada číta a sleduje televízne vysielanie. Priznala ale, že jedno si prečíta aj tri razy, aby dobre porozumela, o čom sa píše. Pravidelne číta aj Porubské noviny.

Keď sa vybuďovala priehrada Liptovská Mara, tak sa ako posledná rodina sťahovali z rodných Sokolčov. Najskôr k dcére do Poruby, neskôr do bytovky v Liptovskom Mikuláši, potom ku synovi a teraz už dlhšiu dobu opäť žije v Závažnej Porube v starostlivosti dcéry, zaťa a vnukov.

Pripomenula, že veľa vecí zo svojej mladosti si lepšie pamätá, ako to, čo bolo včera. Porozprávala, ako ju v slovenskej škole po maďarsky učili rátať, čítať, rozprávať a spomenula aj to, ako kočkovala pána farára Jána Jágerského, lebo bývali v susedstve s jeho rodičmi.

Vedenie Závažnej Poruby nezabudlo na svoju občianku pri významnom sviatku. Starosta P. Baráni patril k prvým gratulantom a Ženská spevácka skupina Závažnej Poruby venovala jubilanke niekoľko piesní. Vari najväčšie prekvapenie pripravila storočná jubilantka gratulantom z obce, keď ponúkla spevníček svojich obľúbených piesní napísaný vlastnou rukou a v sprievode harmoniky J. Vadovického si zapievala známe, ale takmer zabudnuté piesne: napr. Šipová ružička sama kvitne v poli, Chodila dievčina po hore plačúci... a mnoho, mnoho ďalších.

„Čo bolo, bolo, ale už nebude. Človeku je najlepšie, keď môže robiť. Ja som veru robila do osemdesiatky. Zdravie je dar, treba si ho vážiť a šanovať,“ poznamenala.

Text i foto: -dm-

Čitatelia napísali

Balada o čase

V poslednej dobe sa stalo módou hovoriť, ako nestíhame. Väčšina ľudí, ktorých stretnem alebo som s nimi v inom kontakte, sa vyhovára na to, že nestíha. Nemám čas, sorry, nestíham, som veľmi zaneprázdnený, veľmi rád by som sa s tebou stretol, ale mám strašne veľa práce.

Vtedy súcitne prikyvujem alebo im píšem a hovorím, aké to majú ťažké a že ich život by som nechcel žiť. Vtedy nastane na druhej strane prekvapenie. Ako je to vraj možné, že ja mám času veľa a či ja sa nemusím starať o to, aby som prežil. Ja im na to hovorím, že celý život je len otázkou priorit a že na niektoré priority si viem nájsť čas, aj keby som mal iné odložiť.

Ako napríklad si nájdem hodinku času na to, aby som sa stretol s ľuďmi, s ktorými si chcem stretnúť. Začnem im vysvetľovať, že keď to aj s cestou na stretnutie spočítam, tak im venujem asi tak 2,5 hodiny svojho života. A pýtam sa ich, či tieto dve hodiny sú až tak veľa na oplátku v celom ich živote.

Vtedy nastane hrobové ticho. Nevieť presne o čom tí ľudia na druhej strane premýšľajú, až tak som do ich mysle nevnikol, nie som Derren Brown, aby som to telepaticky zatiaľ dokázal.

Prepočítavajú ten čas? Vyťukávajú na displeji mobilu kalkulačkou, koľko to asi tak môže byť? Premýšľajú, čo im to vlastne chcem povedať? Prečo sa ich pýtam také záludné otázky?

Pravdou je, že väčšina z nich po chvíli povolí a chce sa so mnou stretnúť, zatiaľčo ja na druhej strane mlčím a ticho sa sám pre seba usmievam. Odrazu nájdú tie dve hodinky vo svojom určite nabitom diári, aj keď si myslím, že keby ste sa do neho pozreli, tak majú naplánované maximálne tak nasledujúce dni a už budúci týždeň tam naplánovaný nie je.

• • •

Čo sa odrazu stalo, že si ten čas nájdú? Presvedčilo ich to, že si uvedomili, že hodinka alebo dve v našom celom živote sú len zlomkom, zanedbateľnými tisícinami percent toho, čo na tejto planéte strávime? Alebo by som mal vo väčšine prípadov za tým hľadať niečo iného? To, že ich zaujalo, že chcú vedieť, ako je to možné, že niekto na druhej strane má čas aj dve hodinky sa s nimi stretnúť? To, že možno konečne sa nájde niekto, komu by mohli vyrozprávať svoje príbehy posledných týždňov, mesiacov alebo rokov? Konečne niekto, komu sa môžu posťažovať, aký majú ťažký život, keď ich na tom svete nikto nechápe?

Asi to bude kombinácia toho všetkého.

Čo je na tom všetkom potom najlepšie? Že nakoniec sa so mnou stretnú. A nie je to na hodinku. Väčšinou to trvá dve a viac hodín. Zaneprázdnení ľudia, ktorí nestíhajú, nemajú čas, sú otrokmi svojej práce a svojich záujmov, si naraz nájdú tie dve a viac hodín na to, aby mi to všetko vyrozprávali.

Sedím tam s nimi a počúvam príbehy, ktoré sa niekedy podobajú ako vajce vajcu. Ľudia odchádzajú z týchto stretnutí zvláštne uvoľnení, zvláštne naladení, väčšina z nich mi po pár minútach rozhovoru začne rozprávať príbehy, ktoré vraj nikomu predtým nehovorili. Mám zvláštny pocit, že hoci sedíme v reštaurácii, kaviarni, čajovni a tak sa pritom sa cítim ako v kancelárii psychoterapeuta.

• • •

Väčšinou sa nesnažím radiť, len počúvam, aj keď je to pre mňa veľmi ťažké. Veď to ja som sa chcel stretnúť s týmto človekom, nie on so mnou. Preto mi to pripadá divné, ale nechávam to tak. Nechám to plynúť a sledujem, čo by som si z toho rozhovoru mohol vziať ja. Žiadne stretnutie totiž nie je náhodné a z každého stretnutia si môžem niečo vziať, každý človek mi totiž nesie posolstvo. Len o tom skoro nikto nevie. A tak pozorujem a vnímam, čo to dnes asi tak môže byť.

Po skončení sme spokojní obaja. Ja preto, že sme sa stretli a budem premýšľať o tom, čo mi to stretnutie malo priniesť, druhá strana je spokojná, že ju konečne niekto si našiel čas na to, aby sa mu mohli posťažovať. Rozlúčime sa a poďakujeme si navzájom. A samozrejme si sľúbime, že si zavoláme a zase sa stretneme.

Už doma ako tradične vezmem mobil alebo počítač a napíšem poďakovanie za schôdzku. Také malé pripomenutie toho, že som sa dnes cítil dobre, že mi to stretnutie dalo veľa a že sa teším na ďalšie. A čakám.

Je zaujímavé, že niektorí ľudia nie sú potom schopní na takúto správu ani odpovedať. Že už potom, čo si niekto našiel svoj čas na to, aby sa s ním stretli a vyrozprávali mu svoje príbehy, vypočuli ho, si nenájde čas na to, aby mu vzali a poďakovali. A zase ma prekvapuje, koľko ľudí si ani neuvedomí, koľko času zaberie taká odpoveď na pár slov. Minúty? Dve minúty? Maximálne tri minúty?

Schválne si to skúste napísať. Jednoduchá odpoveď. Začíname teraz. Pozor, zapínam stopky.

„Ahoj. Ďakujem ešte raz za príjemné stretnutie a budem sa tešiť na ďalšie. Pekný deň. Vaše meno.“

Stop.

Koľko to trvalo? Podľa mojich stopiek maximálne 35 sekúnd. Skromných 35 sekúnd času za dve a viac hodín vášho

času stráveného tým, že ste mu niekedy pomohol odvaliť balvan života. Že nemusel ten človek nič platiť ako pri návšteve špecialistu. Asi žijú tí ľudia príliš rýchlo na to, aby sa starali aj o tých 35 sekúnd.

Aj ja už potom viem, ktorým ľuďom budem venovať svoj čas a svoje životné priority. Tým, ktorí vedia doceniť tieto veci a ten čas si nájdú. Život je otázkou priorit.

Marián Bereš, Praha

„Chodili sme spolu.“

V septembri roku 1958 v Závažnej Porube po prvýkrát do školských lavíc zasadlo tridsaťtri detí. Po viac ako polstoročí, 5. septembra 2009, sa na Opalisku pri varení gulášu stretlo šesťnásť spolužiakov.

Na stretnutí päťdesiatnikov v roku 2002, pokračujúc v tradícii začatej v roku 1969, sme si sľúbili, že v päťdesiatpäťke sa stretneme pri gulášu. Nie však rovesníci, ale spolužiaci. Do triedy sme chodili dva ročníky: 1951 a 1952. Sľub sme dodržali. 22. septembra 2007 sme varili prvý guláš. A čo tak uvariť ho každý rok? Žiaľ, v letných mesiacoch roku 2008 náš spolužiak Stano Niňaj ležal v kóme. V to leto aj navždy odišiel. Z úcty k nemu sme stretnutie v tom roku nerobili. A tak druhý ročník kamarátskeho stretnutia spolužiakov sa konal tento rok. Mäso nedajbože uvrieť, mali sme dosť času spomínať. Už iba v spomienkach zostali: Želka Brosková, Paľo Kováč, Jano Kulhavý a spomínaný Stano Niňaj. Pri prezeraní čiernobielych „fotiek“ sme nebadane vkľzli do detstva prežitého v našej dedine.

Huncúctva, ktoré sme povystrájali, naše deti už dávno poznajú. Teraz ich s hrdosťou rozprávame svojim vnúcatám. Nezabudli sme si spomenúť ani na našich úžasných učiteľov. Na nebohého p. riaditeľa Piroha, na manželský pár Ličkovcov, na pani učiteľku Hlivovú, Šarafínovú, Niňajovú, Štrkolcovú a na Vadovickovcov. Na stretnutie prišli spolužiaci z Banskej Bystrice, zo Žiliny, Popradu, Ilanova, Podturne, Liptovského Mikuláša a Závažnej Poruby. Domáca úloha na rok 2010: každý privedie jedného chýbajúceho spolužiaka. Tešíme sa na celú triedu.

K. Devečková

Cigánske brehy a Ištván

Dnešná situácia Cigánov (Rómov) je celosvetový sociologický problém. V prístupoch k ich žitiu, správaniu sa majoritnej väčšiny a naopak, predstavuje po stáročia nemalé problémy pre spolužitie. Dnes je to aj skúška demokracie, postojov, tolerantnosti a pre správu vecí verejných veľa rôznych opatrení, ktoré zatažujú vlády a spoločnosti v dobrých alebo zlých riešeniach. Apeluje sa ľudskými právami, ktoré usilujú zabráňovaniu zlej výchovy, nedbanlivosti, kriminalite, násiliu a neveraživosti vzájomne. Z. Poruba ich nemá priamo prítomných. Osada z Cigánskych brehov sa likvidovala po roku 1945. Odišli nevedno kam.

Cigánčisko bolo vstupom do dediny. Bol to dosť strmý závoz, ktorý sa postupne znižoval aby nebol pre povozy idúcich z Lúhov namáhavý. Posledne sa upravoval pri realizácii asfaltovej cesty po celej

dedine. Realizoval sa podľa projektu uječka Michala Kováča. Tento realizáciu aj viedol za investora a dodávateľa Cestné stavby n.p. L. Mikuláš. Zníženie nivelety je dobre vidieť pod domom Valentovcov.

V jednej chalúpke pod brehom žil aj cigán Ištván. Chodil v zdobenom lajbliku. Tento bol ovešaný farebnými gombíkmi, peniazmi a retiazkami. Keď sa otec v roku 1921 vracal ako legionár z Ruska cez Sibír do Vladivostoku loďou cez Japonské more do Canady, potom do Hamburku a vlakom do Okoličného (takmer po piatich rokoch) sľúbili si, že koho prvého z Poruby stretnú, tak mu darujú škatuľu cigár. (Celý život nefajčili). Na „hradskej“ stretli Ištvána. Prihovorili sa mu. On sa veľmi zľakol. Veď boli oblečení do parádnej uniformy a dlhá šabľa po boku. Nepoznal ich. Po zoznámení a odovzdaní pozornosti prvé otázky zneli na manželku, rodinu, príbuzných....Potom ochotne pomáhal otcovi niešť lodný kufor domov. Doma však nastalo zdesenie, lebo mŕtvy sa vrátil. Mladú, vernú ženu a rodinu i občanov návrat potešil. Medzi otcom a Ištvánom sa ale vytvorilo priateľstvo. V tej dobe sa v osade pod brehom narodilo cigánčiatko. Ištván prišiel za otcom s prosbou, či by nešli za kmotra. Neodoprel. Potom sa po celý ďalší život „kmotrovali“. Cez sviatky Ištván vždy chodil vinšovať, porozprávať čo nového a na heligónke za-

hrať. No rád si vypil. Po 2. svetovej vojne aj pričasto, aj priveľa. V krčme sa raz tak napil, že cestou domov, takmer pri chalupe, v treskúcej februárovej zime si lahol pod krovie trniek a zamrzol.

Smutná udalosť odchodu z tohto sveta ... No Cigánčisko a Cigánske brehy v Závažnej Porube zostali, ale bez chalúp a ich obyvateľov.

Čo povedať na záver tohto skutočného príbehu? Je dobre známe, že Cigáni milujú svoje deti i cez biedu, s ktorou sa s nimi tľú. Pekne to vyjadril v básni vzdelaný Róm Dezider Banga:

*„Deti sú nádherné
či žijú v kolibách
alebo palácach.
Deti sú nevinné -
aj keď sú hladné
a opustené.“*

Cigánske etnikum má po stáročia veľký rozsah „biblického utrpenia“, s ktorým si je ťažko poradiť. Je to asi v génoch a mentalite ... Tak i dnes ako v minulosti Rómovia zamestnávajú vlády i aktivistov v pomoci i nenávisti. Odborníkov na životné prostredie, súdy, novinárov, policajtov, charitatívne organizácie, školstvo, hygienikov, spoločenské zariadenia a aj ich parlamenty. A ako to vidíš ty? Nože popremýšľaj!

Tomáš M. Niňaj

Posledné zvonenie na základnej škole

Opäť sa ukončil jeden školský rok. Rok, ktorý bol pre nás, deviatakov, posledným na základnej škole.

Tak dlho sme čakali na posledné zvonenie a naivne si mysleli, že to bude niečo nádherné. No zistili sme, že ten odchod bol pre nás ťažký.

Ešte si pamätáme na obdobie v materskej škole, na prvé priateľstvá, zážitky a milé pani učiteľky. Potom sme prvýkrát prekročili prah základnej školy s veľkým očakávaním, ohúrení jej veľkosťou, množstvom detí a chaosu. Tu sme sa od krivoľakých čiarok naučili všetky písmenká abecedy, prvé slová či vety.

Cas utekal až prišiel 2.stupeň a s ním aj namáhavejšie predmety a aj noví učitelia. Zachvátil nás strach a hrôza z fyziky, chémie či prírodopisu. Naučili sme sa ako sa správne a systematicky učiť, ako nenápadne nazrieť susedovi do písomky, že storočná vojna trvala v skutočnosti 116 rokov i to, aký vzorec má kyselina sírová. Škola nám dala veľa priateľov. Medzi nimi neboli len spolužiaci, ale aj chápaví učitelia. S týmito ľuďmi sme zažili množstvo krásnych dní v škole i mimo nej.

Počas týchto rokov si každý z nás našiel svoju vlastnú cestu, po ktorej vykročil aj v novom školskom roku.

Už sme sa definitívne prestali nazývať žiakmi, ale študentmi stredných škôl. Prišla jeseň a my sme sa postavili opäť na začiatok s novými spolužiakmi a profesorami s očakávaním a strachom ako v prvej triede.

My, bývalí deviataci, sme vlastne vždy počítali minúty, ktoré nás delili do konca. Boli to minúty do toho oslobodzujúceho zvonenia na konci hodiny, ale tento krát zvonenie ukončilo jednu celú etapu nášho života na základnej škole.

Nikola Stankovianska

Guláš spojil rodinu

Pre rodinu Iľanovskú – Hrubkú bol 29. august 2009 neobyčajným dňom. Myšlienka spraviť stretnutie sa zrodila len tak medzi rečou v jedno nedeľné popoludnie. Pôvodný návrh znel, že to bude u Ľuda Jurečku - Kasíra na humne, aby to bolo tak, ako to volakedy bývalo po mlátení.

Keď sa robota porobila, zišla sa celá rodina a dôrobík sa konal na humne. Lenže zrazu rátať, rodina sa zdá byť veľká a do humna nevojde. Nikoho to však

od stretnutia neodradilo. Nakoniec sme sa rodina zišla na guláš v Bufete u Fera za dedinou. Počasie nám síce neprialo, ale na nálade to nikomu neubralo. Samozrejme, že všetci sa nemohli stretnutia zúčastniť. Ale aj tak. Zišlo sa 39 ľudí od Hrubkých. Rozprávaniu nebolo konca, aj spev znel dolinou, ba aj tanec. Zakrepčili si tí, čo im nohy ešte dobre slúžia.

Čo povedať na záver? Bola to vydarená akcia a skončila sa sľubom, že o štyri roky sa znovu zídeme.

Text: Magdaléna Iľanovská

Foto: J. Stankovič, BA

Horný rad zľava: Ing. Ľudovít Jurečka, Ing. Milan Kormaník, Jozef Štepka, Miroslav Medla, JUDr. Boris Balog, Dana Fabinyjová, David Stankovič, Ing. Iveta Stankovičová PHDr., Bronislava Vladulovičová, Filip Stankovič, Ján Ondrejka, Ľubomír Čabaj, Anna Iľanovská, Jaroslav Iľanovský, Ing. Ivan Iľanovský, Milan Fabinyj
Stredný rad zľava: JUDr. Vladimír Balun, Jana Balunová, Katarína Vladulovičová, Svetlana Fabinyjová, Vladimír Taragel, Jitka Ondřejková, Vlasta Čabajová, Magdaléna Iľanovská, František Pavelica
Spodný rad zľava: Jaroslav Jurečka ml., Alexandra Vladulovičová, Simonka Kormaniková, Jaroslava Bolvanská, Dana Bolvanská, Viera Kormaniková, Jaroslav Bolvanský, Jaroslav Jurečka st., Ninka Balunová, Mgr. Eva Iľanovská, Viera Pavelicová

Folklórna skupina Poludnica v Kvačanoch

V sobotu 11. júla 2009 sme si v našej starej liptovskej dedine pripomenuli 690. výročie prvej písomnej zmienky o obci.

Do kultúrneho programu stretnutia občanov, rodákov, priateľov a známych obce nám svojimi spevmi a tancami prispela Folklórna skupina Poludnica zo Závažnej Poruby. Vo svojom programe starším pripomenula a mladším ukázala, ako kedysi počas roka na dedine ľudia pracovali, stretávali sa, zabávali i vzdelávali. K vytvoreniu príjemnej pohody zúčastnených prispel nielen spoločný spev, ale aj tanec členiek a členov Folklórnej skupiny Poludnica s účastníkmi Kvačianskych slávností. Prekrásny spev, ľudozvučné pesničky, ale nepochybne i hra na harmonike v podaní nášho rodáka Jána Vadovického nám umožnili prežiť i keď krátke, ale napriek tomu pekné a nezabudnuteľné chvíle.

Nakolko sa nám vystúpenie Poludnice páčilo, pribalili sme okrem tradičného do výslužky skupine Kvačiansku živú vodu – liek na rozdávanie radosti aj ďalším divákom Folklórnej skupiny Poludnica.

Budeme radi, keď k nám opäť Folklórna skupina Poludnica zavíta a prinesie nám príjemné chvíle pri ich speve a tancoch.

Ladislav Klepáč, starosta obce

Čas žatvy, chvíle spokojnosti

V tomto roku si čas žatvy pochvalovali aj naši záhumienkári. Slniečko sa usmievalo, žací stroj bezchybne pracoval, obilie sypalo... Všetdný deň sa zmenil na sviatok chleba a vzájomnej pohody.

Práca išla od ruky, zbytočne sa nečakalo, postupovalo sa tak, ako sa patrí. Od role ku roli. Pekne po poriadku. Spokojní drobnopostovatelia obilia v Luhách sa preto rozhodli verejne poďakovať a oceniť pracovné nasadenie majiteľa kombajnu Jána Račku zo Stošíc. Pozvánku na budúci rok už napísali.

–dm–

BÁSNE

Katarína Devečková

Deti svojich mám

Všetci sme boli detmi.
Všetci sme mali mamy.
Niektoré odišli,
stali sa anjelami.

Chránia nás
z výšky neba
žijúcich na zemi.
Strážia nás.
Náš deň
i dlhé čierne noci.

„Anjeličku, môj strážničku,
buď mi na pomoci.“

Modlitba dieťaťa.
Všetci sme boli nimi,
detmi svojich mám.
Aj keď už odišli
v anjelský nebies chrám.

Spomienka na starú mamu

Zožltla fotka v starom ráme.
Už dávno dýcha na ňu čas.
Obrázok patrí starej mame.
Spomínam.
Znovu a znovu.
Zas a zas.

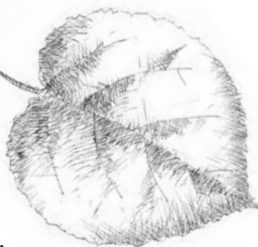
Na hlave šatka do „batôžka“,
fertuška v páse škrobená.
Na Fašiang fánky,
na Vianoce lokša.
Na večer modlitba
spevom nábožným končená.

„Koho Boh miluje,
toho krížom navštevuje.“

Miloval ju.
Až privedla.
A ona niesla ten svoj kríž.
Statočná mlčky trpela.
Dávala všetko
a nečakala nič.

Keď hľadá na mňa z rámu
v elipse ukrytá,
z nemých pier odčítavam slová:
„Korunou ženy je hlava,
dievka moja.“
Jednoducho múdra bola.

Spomínam.
Zas a znova.

Bleskovka so starostom

Dom opatrovateľskej služby na Štepníku je pred dokončením. Co viedlo k rozhodnutiu vybudovať takéto zariadenie?

Potreba starostlivosti o starších, príp. osamelých spoluobčanov. Vieme, že celkove v našom štáte je nedostatočná kapacita podobných sociálnych zariadení a preto sme sa na obecnom zastupiteľstve rozhodli, že odkúpime bývalú administratívnu budovu Poľnohospodárskeho družstva so sídlom v Lipt. Mikuláši a po jej rekonštrukcii zriadime Dom opatrovateľskej služby v Závažnej Porube.

Možno číselne vyjadriť investičné náklady na získanie a rekonštrukciu objektu a akým spôsobom boli pokryté?

Stavebné náklady po celkovom dokončení predpokladáme vrátane terénnych úprav okolia (oplotenia, chodníkov) a zariadenia vo výške 600 tis. € (18 mil. Sk). Zatiaľ máme finančné zabezpečenie zo Štátneho fondu rozvoja bývania vo výške 8,5 mil. Sk a pôžičku v DEXIA banke vo výške 5 mil. Sk. Zariadenie zabezpečíme z nenávratných finančných prostriedkov z MPSVaR v roku 2010.

Akú kapacitu predstavuje zariadenie?

Zariadenie bude mať kapacitu dvadsaťtri postelí, kuchyňu, jedáleň a priestory pre opatrovateľskú a zdravotnícku službu. V zariadení bude sedem dvojpostelových buniek s kuchynkou a sociálnym zariadením a tri trojpostelové izby so spoločným sociálnym zariadením.

Aké služby bude poskytovať?

V zariadení bude poskytovaná dvadsaťštyri hodinová opatrovateľská služba a stravovanie.

Kedy, komu a za akých podmienok možno predložiť žiadosť na umiestnenie v tomto dome?

Žiadosti budeme prijímať v I. štvrtroku roku 2010 a, samozrejme, uprednostníme žiadateľov zo Závažnej Poruby.

Kolko bude stáť mesačný pobyt?

Zatiaľ nie je možné odpovedať na túto otázku, nakolko budeme musieť po celkovom dokončení stavebných prác a zariadenia a získaní nenávratných finančných prostriedkov z fondu MPSVaR a MVRR definitívne urobiť prepočet skutočných nákladov na toto zariadenie.

Uvedením do prevádzky sa vytvoria aj pracovné príležitosti. Komu doručíť žiadosť o prijatie do zamestnania? Budú prijatí predchádzajú výberové konania?

Je samozrejmé, že pri výbere pracovníkov do zamestnania vyberieme prednostne záujemcov z našej obce, ak budú spĺňať odborné a morálne kritériá na prácu v tomto zariadení. Chcel by som upozorniť, že bude to pracovisko zriadené obcou a títo pracovníci budú zamestnancami obce. Výberové konanie zamestnancov bude v I. štvrtroku 2010.

A ešte niečo. Kedy Dom opatrovateľskej služby prijme prvých klientov?

Predpokladáme, že prvých klientov bude možné prijať v II. štvrtroku 2010.

Pán starosta Baráni, ďakujem za rozhovor.

–DM–

Cirkevná rubrika

Konfirmácia 2009

Ku konfirmácii po dvojročnej príprave pristúpili v tomto roku 3 dievčatá.

• Zľava: Veronika Hladká, Veronika Šarafínová, Vladimír Pavlík, zborový farár, Dominika Kováčová

Súčasťou konfirmácie bola skúška, v ktorej konfirmandi potvrdili svoje vedomosti o Biblii, o živote Pána Ježiša Krista, o sviatostiach, o cirkevnom roku a histórii evanjelickej cirkvi, ktorá je súčasne aj históriou Slovenského národa.

Nakoniec konfirmandi vyznali vieru v Trojjediného Pána Boha, potvrdili svoj krst, v modlitbe poďakovali Pánu Bohu za všetko požehnanie a milosť.

Ich poďakovanie patrilo aj rodičom, krstným rodičom, starým rodičom, ako aj domácejmu zborovému farárovi. Potom po prvýkrát prijali Večeru Pánovu.

Ku chrámovému spoločenstvu sa prihovorela aj zborová dozorkyňa Danka Kulhavá.

„Vážený brat farár, drahé konfirmandky a zlatí konfirmandi, milí rodičia, krstní a starí rodičia, vážené kresťanské zhromaždenie!

Dovoľte mi, aby som vás v mene celého cirkevného zboru v Závažnej Porube pozdravila v dnešný pre vás taký významný deň vašej konfirmácie.

Konfirmácia, ako sme si to znovu pripomenuli, je potvrdenie krstnej zmluvy na základe osobného a verejného vyznania viery, kedy sa mladý evanjelik po konfirmačnej príprave zakončenej skúškou v kostole stáva plnoprávnym členom cirkvi. Je to príprava k prvému prijatiu Večere Pánovej. Každá z vás dostala pamätný list Rozpomienku na konfirmáciu, kde vám brat farár starostlivo vypísal citát z Biblie. Prijmite ho ako svoje životné krédo, ktoré si budete pamätať celý život. Pamätajú si ho aj naši zlatí konfirmandi a my všetci starší.

Keď sa človek v mladosti uchopí viery v Pána Boha, urobí najväčšiu investíciu v živote. Vy ste takto urobili s pomocou svojich rodičov, krstných a starých rodičov,

ktorí vás do tohto chrámu priviedli najprv na krst a teraz po dvojročnej príprave na konfirmáciu. Budte im za to vďační.

Včera ste úspešne obstáli vo vedomostnej skúške pred rodičmi a krstnými rodičmi a dnes ste pripravení prvýkrát prijať Večeru Pánovu. Nech vám tieto chvíle zostanú v pamäti na celý život, podobne ako si ich pripomínajú aj naši jubilanti, ktorí Večeru Pánovu prvýkrát prijali tu pri tomto oltári 5. apríla 1959. Týmto chcem zároveň poprosiť brata farára, aby na budúci rok, keď budete pozývať ďalších jubilantov, pozval aj tých, ktorí sú tiež jubilanti, len boli konfirmovaní v iných chrámoch, no teraz žijú v Závažnej Porube.

Chceme vám popriať v živote pevnú vieru v Pána Boha, dobré zdravie, veľa síl a optimizmu uskutočňovať svoje ciele. Za nás môžeme vyjadriť presvedčenie, že v tomto chráme nájdete vždy útočisko v ťažkých chvíľach, pokoj a porozumenie, ktoré hľadáte a každú nedeľu požehnanie na celý týždeň. Veľmi nás poteší, ak sa aj naďalej budete stretávať ako pokonfirmačná mládež a starať sa o svoj duchovný rast. Pomôžu vám k tomu aj tieto knižôčky od cirkevného zboru, v ktorých nájdete modlitby na každú príležitosť. (Keď chýbajú slová – Martin Šefranko).

Na záver mi dovoľte poďakovať spevokolu a všetkým, ktorí prispeli k dôstojnému priebehu tejto milej konfirmácie.

Zakončím slovami evanjelického misiónára a lekára Alberta Schweitzera, ktoré venoval svojmu krstnému synovi pri príležitosti konfirmácie: **„Pán Boh nech ťa opatruje v celom svojom živote. Keď niečo môžeš vykonať pre svoju cirkev a náboženstvo, nemeškaj !!! Maj otvorené oči, aby si videl, kde ťa chce Pán Boh použiť, aby si takto mohol slúžiť aj ľuďom v tej láske, v ktorej sme Boží v Kristovi!“**

Konfirmandi po 50-tych rokoch.

Prvý rad zľava: Pavel Križka, Emília Kozáková, r. Vongrejová, Viera Kurdičová, r. Valentová, Viera Sedliaková, r. Brosková, Kveta Migalová, r. Šúleková, Anna Šedová, r. Vongrejová, Pavel Šúlek, Milan Niňaj
Druhý rad zľava: Ludovít Kubovčík, Ivan Broska, Pavel Staroň, Vladimír Pavlík, zborový farár, Milan Staroň, Ladislav Baráni

Pocta rodákovi

Evanjelický a. v. cirkevný zbor v Ochťinej v spolupráci s obcou Ochťina a regionálnymi kultúrnymi organizáciami pripravil v nedeľu 30. augusta 2009 slávnostné služby Božie pri príležitosti posviacky obnoveného barokového oltára starobylého ochťinského evanjelického kostola. V rámci služieb Božích sa konala i slávnostná akadémia venovaná niekdajšiemu ochťinskému evanjelickému farárovi, Jánovi Agnetovi (14.2.1921 – 27.5.1993), rodákovi zo Závažnej Poruby, spojená s odhalením pamätnej tabule, ktorá bude na ochťinskej fare pripomínať jeho požehnané účinkovanie v Ochťinej v rokoch 1950 – 1962.

Na službách Božích v Ochťinej liturgovali spolu s miestnym ochťinským evanjelickým diakonom Martinom Kováčom duchovní zo susedných evanjelických zborov, kázal Daniel Midriak, evanjelický farár vo Svite, oltár posvätil gemerský senior Jerguš Olejár. O Jánovi Agnetovi prednášal Miloš Kovačka zo Slovenskej národnej knižnice, so spomienkovým prívetom vystúpila Zuzana Antalová, manželka emeritného biskupa Jána Antala. Výkladom o histórii chrámu a oltára poslúžila Edita Kušnierová z Pamiatkového úradu v Rožňave.

Ján Agnet bol v roku 1962 – počas známej perzekúcie dvoch tzv. „protišťátnych“ skupín gemerských evanjelických farárov – zatknutý, komunistickým režimom väznený a odsúdený na 18 mesiacov. Stratil štátny súhlas na vykonávanie kňazského úradu. Zamestnal sa ako skladník, po roku 1968 pracoval v Matici slovenskej v Členovskom ústredí. Budoval miestne odbory Matice slovenskej. Po ich zrušení v roku 1973 pokračoval v Matici slovenskej na prácach spojených so záchranou historických knižničných fondov a stal sa významným slovenským historikom knižnej kultúry.

-mk-

Čo ste vy, boli sme aj my...

Pri návštevách v rodnej obci prichádzam aj na miestny cintorín. Pri hrobách svojich príbuzných zapálím sviečky, pomodlím sa za ich duše a spomínam na chvíle, ktoré sme spolu prežívali v rodinnej zhode a vzájomnej úcte.

Kedysi bola na vstupnej bráne do tohto cintorína tabuľka s nápisom: Čo ste vy, boli sme aj my. Čo sme my, budete raz aj vy. Vždy, keď tadiaľ prechádzam si uvedomujem, že k naplneniu obsahu tejto vety som každý deň bližšie. A platí to pre každého. Veď už od dňa narodenia kráčať ku svojmu koncu.

Na cintoríne sa rada poprechádzam pomedzi hroby. Čítam mená a nápisy na pomníkoch a spomínam. Pri hrobe tetky od susedov v myšlienkach zaletím na strniská, kde sme spolu pásli husi a zbierali klásky do kytíc. Doma ich vyzobávali sliepky. Spomínam na varený bôb, ktorým nás núkali, aj na koláče, ktoré boli lepšie ako naše. Veď deťom vždy lepšie chutí jedlo od susedov.

Zastavím sa i pri hrobe strýca Ondreja. (Strýco volali každého cudzieho chlapa.) Zabil ho blesk, keď pásol kravy v háji. Jeho pomník sa vyníma medzi ostatnými, lebo na ňom je veľká socha padnutého Ježiša pod krížom. Symbol jeho manželky, ktorá po jeho smrti niesla ťažký kríž.

Na pomníku Alfonza, ktorého pri čistení zbraní nešťastnou náhodou zastrelil kamarát, sú dve holubičky. Jedna mŕtva a druhá nad ňou smúti. Po návrate z vojny sa mal ženiť.

Rada postojím i pri hrobe suseda Emilka, ktorého život ukončili koleśa auta. Často nám dával veľmi dobré hrušky.

V pozadí cintorína je pomník rodičov básnika Janka Silana, člena katolíckej moderny, ktorý odpočíva ďaleko od svojho rodiska, na važeckom cintoríne. Uvažujem o jeho ťažkom údele ako človeka i ako kňaza a básnika takmer slepého. Postupujem od hrobu k hrobu a každé meno mi niečo pripomína z mojej mladosti. Veď v malej dedinke sme sa všetci poznali a už ako deti sme sa zúčastňovali na všetkých pohreboch.

Pri odchode z cintorína postojím ešte pri hlavnom kríži a opäť spomínam. Vždy na Všetechsvätých sme k nemu kládli kyticu z čečiny a ruží z krepového papiera a zapálili sme sviečky za príbuzných, ktorí odpočívajú ďaleko v zámorí.

Vychádzam so smútkom a povzdychom: Odpočívajte v pokoji, rodáci moji s myšlienkou - kolkokrát ešte ... ?

H. Šarafinová

Seniorské prázdniny Jednoty dôchodcov

Júlom začínajú prázdniny aj nášmu pravidelnému stretávaniu sa našich pondelkov, aby sme sa pokiaľ nám ešte sily a zdravie dovoľujú, postarali o naše vnúčatá.

V druhej polovici júna sa rok čo rok stretávame v Areáli Mateja Staroňa pri gulášoch, spomienkach, debatách a dobrej nálade. Umocnením bolo aj vydarené krásne počasie. Všetko mohlo skončiť výborne, keby odrazu ako blesk z jasného neba sa neozvala správa, že sa utopil Vladimír Tomčík. Nešťastní a zhrození sme sa rozchádzali kladúc si otázku - prečo? On nám už na ňu neodpovie. Budeme na teba spomínať - kamarát Vladko! Veríme, že sa takáto smutná udalosť už nezopakuje.

Koncom júna, začiatkom júla desať našich členov oddychovalo pri mori v Pelješaci v Chorvátsku s CK TIPTOUR. Nenechali sme si ujsť krásny kultúrny zážitok pri programe spevácko-tanečného súboru „Donskí kozáci“ v amfiteátri vo Východnej, známe pesničky pripomenuli našu mladosť, aj sme si ich s nimi zaspievali.

Veľa dôkazov o tom ako človek úspešne dokáže zasiahnuť do prírody, máme v posledných časoch veľa. Napríklad aj to, že u nás na Liptove sa v posledných rokoch pestujú marhule, broskyne, hrozno, orechy a pod. Neobyčajná krása výstavy Klubu pestovateľov Gladiol z Martina, že by bola ďalším takýmto dôkazom. Organizátori výstavy - Klub ovocinárov a záhradkárov ukázal, aké nevšedné tvary a farby tohto kvetu dokáže človek svojou trpezlivosťou, fantáziou a veľkým úsilím vypestovať. Svedkami sú aj návštevníci tejto výstavy, na jej príprave podieľali sa aj naši 4 členovia. To, že niektorým naším členom nie je cudzí šport, dokazuje Hanka Staroňová, ktorá na mnohých pretekoch reprezentuje Záv. Porubu aj našu Jednotu dôchodcov. V cezpoľnom behu sa umiestňuje na popredných miestach (napr. Ondrašovecká Horička 1. miesto). Blahoželáme!

V nedeľu 9. augusta spolu s MO Matice slovenskej a Jednoty dôchodcov navštívili sme Múzeum liptovskej dediny v Pribyline - Remeselnícka nedeľa - Čipkársky deň, kde 17 - ti účastníci sme s úžasom obdivovali tieto krásne čipkárske práce, ich zručnosť, trpezlivosť a mravenčiu prácu takejto nádhery.

Ubehli roky

Život človeka sa skladá z radostí i starostí. Takto žije aj Peter Staroň. V októbri to dotiahol ku rovných deväťdesiatke. Na stretnutí Jednoty dôchodcov jubilantovi potriasli pravicou starosta P. Baráni a predsedníčka Darina Majeriková. „Ani vydýchnuť som si nestačil a už je tu deviaty krížik. Život beriem športovo: robota, zábava a hotovo.“ múdro poznamenal oslávenec.

Členovia dôchodcov na zahraničnej rekreácii v Chorvátsku

Letná sezóna je naplnená aj pre členov Jednoty dôchodcov. V tomto roku v mesiaci júni od 23.6.2009 do 2.7.2009 sa našich 10 členov zúčastnilo zahraničnej rekreácie v Chorvátsku (Dalmácii) letovisko Orebič. Je to polostrov, typický pre Dalmáciu. Ubytovatelia sme boli v peknom ružovom penzióne po dvoch na izbách. Počasie sa nám vydarilo, celý čas nám svietilo a hrialo Chorvátske slnko, už ráno o 5.00 z poza kopca sa nám nazeralo do izby a budilo nás. Celý deň sme s malými prestávkami (obed) boli na malej pláži, ktorú sme si vyhľadali už v prvý deň. More bolo na júnový čas až pomerne teplé, takže sme si tie naše boľavé kosti a kĺby mohli liečiť.

Vo večerných hodinách sme nesedeli na izbách ale sme sa chodili prechádzať po okolí, obdivovali sme nádherné kvety, stromky, kry, ktoré u nás nevidíme. Zem v Chorvátsku je farby tehly a samé malé skalky, ale úroda je nádherná a celé stráne posadené vínnou révou. Rástli tam samé figovníky, nádherné oleandre od bielej, ružovej, pomarančovej, bordovej až po fialovú, plné kvety, aj poloprázdne.

Dvakrát sme loďou boli na druhej strane na ostrove Korčula. Je to prístav, kde sme obdivovali nádherné zaoceánske lode.

30.6. na ostrove Korčula mali oslavu Nového roka a tak sme videli krásny sprievod masiek od malých detí až po starších ľudí, zábavy na uliciach, hrali tam muziky a ľudia sa zabávali, tancovali. O polnoci bol ohňostroj. História korčule je odvíjaná od Marca Pola, domy sú typické pre Chorvátsko, úzke uličky, množstvo schodov ale je to krásne, všade samý kvet. Drobné obchodíky, tržnica, ale aj obchodný dom.

Ďalší večer sme boli v meste Orebič, je to podobné ako Korčula, ale sú tam aj krásne hotely s plážami pri mori. Chorvátsko je dnes turistami veľmi vyhľadávané, ale aj celá bývalá Juhoslávia je takáto.

Ludmila Štrkolcová,
Darina Majeriková

-dm-

Predišli nás do večnosti

„Len u Boha utíši sa moja duša,
Od neho pochádza moja spása.“

Žalm 62, 2

S bolesťou v srdci oznamujeme, že nás navždy opustila vo veku 87 rokov naša drahá mama, sestra, stará mama, krstná mama, príbuzná

Zuzana Jamrichová, r. Niňajová

So zosnulou sme sa rozlúčili 9. júla 2009 v Dome smútku v Závažnej Porube.

Narodila sa 13. decembra 1921 v Závažnej Porube. Prešla rozličnými zamestnaniami: ako opatrovateľka detí, pomocnica v domácnosti a pomocná sila pri murároch. Neskôr pracovala na poľnohospodárskom družstve a dlhú dobu v závodnej kuchyni Stavoindustry. V manželstve sa narodili štyri deti, no spoločnou cestou života kráčali spolu s manželom len jedenásť rokov. Ako vdova vychovala štyri malé deti. Veľkou ranou bola predčasná smrť dvoch synov. I napriek neľahkému životnému údelen zostala optimistická v živote i vo viere.

Prijmite naše úprimné poďakovanie za všetky prejavy sústrasti a spoluúčast v našom žiali. Dcéry Danka a Božka s rodinami.

Smrti sa nebojím, len umieranie je ťažké.

V hlbokom zármutku oznamujeme, že nás dňa 1. septembra 2009 v 78. roku života navždy opustila

Zuzana Hladká, rod. Brósková

Zosnulú sme vnímali ako človeka obdareného neobyčajnou energiou a schopnosťou pracovať pre celok. Nie náhodou pôsobila dlhé roky ako predavačka priemyselného tovaru v našej obci. Poslanie obchodníka nechápala len ako prácu s tovarom, ale ako spôsob komunikácie s ľuďmi. Svoj osobný údel spojila s osudmi Závažnej Poruby do jedného jediného celku. Preto si chráňme jej pamiatku, nezabudnime na jej prácu a výsledné dielo neobyčajne zásluhnej práce.

Ďakujeme všetkým za prejavy sústrasti, účasť na poslednej rozlúčke s našou mamou i kvetinové dary, čím ste zmiernili náš hlboký žal. Dcéra Eva, synovia Milan a Ivan s rodinami.

Bol to učiteľ, ktorý formoval ľudskú dušu, dával jej tvar

Opúšťam všetko, čo mi bolo drahé,
rodinu milovanú,
krásu rodnej zeme,
svieže rána i smutné
tiché noci
a odchádzam tam,
kde všetci raz
večný pokoj mať
budeme.

Týmto slovami sa rozlúčil s nami i so svojou rodinou dedinou 25. júna 2009 v 96. roku svojho plodného života **Peter Broska**, rodák zo Závažnej Poruby a na takého vzácneho človeka môžeme byť právom hrdí. Po jeho odchode si s hlbokou úctou budeme spomínať na krásne chvíľky s ním prežité.

Ujo Peter mal veľkú knižnicu

Na úvod vám porozprávam o silnom zážitku môjho brata, ktorý si ho už ako dieťa zapísal s láskou do svojho srdiečka. Na jar v roku 1945, keď sa drali cez začudené podhorské lúky biele snežienky po preknaných hrôzostrašných dňoch sme sa vracali do rozvalín našich domov a práve tie biele kvietky boli akoby symbolom nového života. Tesne pred našim príchodom dopadol na náš domček posledný granát. Preletel cez strechu do manzardky, kde mal ujo Peter veľkú knižnicu. Dokázal ju zostaviť zo skromného platu dedinského učiteľa. Boli to najmä knihy o dejinách, umení, vede a filozofii. Knihy a časopisy granát dotrhal, no väčšiu časť rozhodil po celom pójde. Od rodičov malý chlapec dostal rozkaz upratať to a roztriediť. Za pár mesiacov stačil väčšinu obsahu knižnice prečítať. Nabral do seba znalostí hádam viac než o pár rokov neskôr počas viacročného štúdia na ozajstnej univerzite. To vtedy medzi rozhádzanými knihami na pójde porubského domu sformoval sa do tej osobnej vzdelávacej podoby akú má doteraz.

Čítala som niekde a to je už dávno, ale dodnes si to pamätám. Klenotník do výkladnej skrine umiestnil majstrovsky spracovaný diamant. Ľudia ho obdivovali, kochali sa v ňom, odhadovali jeho cenu. Od tých čias sa na učiteľov pozerám ako na klenotníkov, ktorí dotvárajú, formujú ľudskú bytosť a dávajú jej tvar. Nasávame z ich príkladov vedomosti ako z prs matky dieťa materinské mlieko.

Mal záujem o naše problémy, pomáhal nám ich riešiť

Aj mňa i mojich vrstovníkov dostal do rúk tento umelecký výtvarník, svojim spôsobom umelec. Mal záujem o naše problémy, pomáhal nám ich riešiť. Bol nám vo všetkom dobrým radcom, ale i kamarátom. Vyučovanie – keď len trošku bolo možné prenášal do školy v prírode, pri vysokohorských túrach sme prekráčali možno všetky partizánske chodníčky. Chcel nás mať zdatných, zdravých,

učil nás prekonávať úskalia a prekážky. Tieto hodiny boli spojené aj poznatkami z nefalšovaného dejepisu a prírodopisu. Učil nás aj jazyk slovenský, rodnú reč. Boli to nádherné hodiny strávené s ním. Svoje rozprávania podfarboval rôznymi citátmi, výrokmami, porekadlami a vlastnými pútavými zážitkami. Hlboké myšlienky filozofov vryl do našich vedomostí ako keď oráč na poli oral rodnú brázdru a sial do jej záhybov kvalitné semená.

Keď nás vyprevádzal zo strednej školy do života zdôrazňoval: Žiaci moji, vyberte si naďalej takú prácu, alebo štúdium čo vás bude zaujímať a nech sa stane nielen vašim zamestnaním, ale hlavné povolanie. Polovica triedy prevzala jeho štafetu a stali sme sa učiteľmi. On sa stal našou iskrou i svetielkom.

Bojoval, ale za spravodlivosť a pravdu

V dobe vojny zapísal sa zlatými písmenami aj do Slovenského národného povstania. Nezabil v nej ani jedného človeka, ani dieťaťko, ani zvieraťko. Pôsoobil v nej ako spravodajský dôstojník, staral sa o všetky potreby partizánskeho hnutia, riešil problémy financovania i liečbu ranených. Dobrý kritik, kultúrny organizátor bojoval za spravodlivosť a pravdu, za zrovnoprávenie človeka s človekom, ale nevraždil! Za ušľachtilé ľudské ideály udelili mu rôzne štátne i rezortné vyznamenania. Po oslobodení ho čakala vojenská kariéra, ale on sa jej vzdal, vrátil sa medzi svojich žiakov, k práci pedagóga k povolaniu, ktoré tak veľmi miloval. Nezmazateľné stopy zanechalo jeho vyučovanie v našej duši. Pochopili sme nezmyselnosť vojen. Túžba po mieri na celej zemeguli sa zdvojnásobila, ožili naše sny o krásnych medziľudských vzťahoch a aby sa už nerodili nikdy ďalší Hitleri!

Veľký, no skromný hrdina

Ťažká, dlhotrvajúca choroba ničila jeho telo, ale jeho myslenie bolo perfektné až do poslednej chvíle života. Aj vo svojej dlhovekosti zaujímal sa o všetko dianie doma i vo svete, zaujímal ho i naďalej naše osudy. Pri stretnutí vítal každého svojho žiaka i žiačku s neodmysliteľným nežným úsmevom. Iba občas mu oči zvlhli dojatím, akoby sa pozeral na kvety v jeho záhradke. V pozadí jeho odchodu na večnosť znie nám hudba jeho klavíra, huslí i organa i keď sa už viac nikdy nedotknú týchto nástrojov jeho pracovité ruky. Opakujem: hlboko si treba vážiť matky, čo dávajú život, ešte hlbšie oráčov, čo dávajú chlieb, no najhlbšie tých, čo vychovávajú dobrého človeka.

Závažná Poruba už dala svetu nejedného veľkého, no skromného hrdinu, ktorý bude žiť v našich spomienkach. Na každom všestrannom úseku tvorivého života zanechal takýto človek svoju krásnu stopu a v plnej miere zasluhuje uznanie a poctu aj od ďalšej generácie.

Elena Vadovická, r. Kováčová

Netreba more slov, netreba riekú viet, vďaka prezradí aj malý, skromný kvet

Dvadsať rokov robil hrobára. Kopal jamy aj vtedy, keď zem zamrzla do metra. V piatok, aj vo sviatok. Ak niekto v dedine zomrel, vedel to skôr, ako mu prišli oznámiť príbuzní nebožtíka. Zvony vraj vtedy majú iný hlas. Akoby vedeli, že niekto odišiel z tohto sveta.

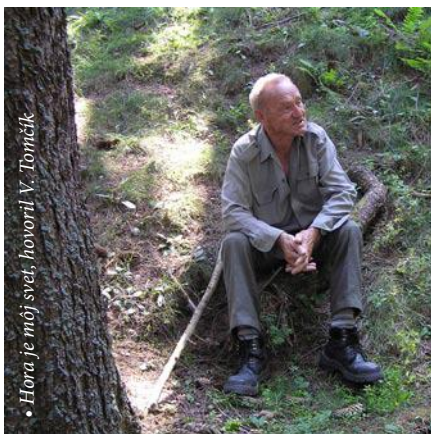
Byť hrobárom bolo ctou

Nechceme spomínať, ani pripomínať. Žiada sa začať spomienkou. Pred časom, nie tak dávno, sme sa stretli v hore. Na hubách pod Rakytovcou. V pamäti času zostali tieto slová:

„Vladko, a či ti tí nebožtíci dajú pokoj?“ Dokázal reagovať spôsobom len jemu vlastným. „Živí dobiedzajú viac.“ A po krátkom čase doplnil. „Prečo by mali dobiedzať, keď som každému vykopal taký hrob, ako patrí: 180 centimetrov hlboký, pri hlave široký sedemdesiat a pri nohách šesťdesiat centimetrov. Byť hrobárom bolo pre mňa ctou. Ja som ľudí vypravádzal ako posledný. Truhlu sme do zeme spúšťali, či bola chvíľa, alebo lialo, akoby mal prísť koniec sveta. Starí ľudia hovorili, že truhlu neslobodno položiť do vody. Vždy sme našli spôsob. Potom jamu zasypať, nepoškodiť okolité pomníky a pekne usporiadať kvety. Ale kto vykope hrob pre hrobára?“ nezabudol dodať.

V obci je známe, že štafetu tohto remesla prevzal po svojom otcovi, ktorý synovi prízvukoval: „Hrobár nad hrobom nesmie plakať. Do jamy pochováva už toľko slz, že hrobárovi slzy už nemajú miesta. Cintoríny sú plné bolesti, smrť si nevyberá. Tej je jedno, či si príde po dieťaťko, alebo starenku. Hrobár musí pochovať všetkých. A bez plaču.“

Na druhý svet sa veru nezberal. Smrť prišla rýchlo, nečakane. Hrobára si počkala v jazierku blízko cintorína. Bola to náhoda, či osud? Darmo je, čo komu súdené, to ho neminie.

• Hora je môj svet, hovoril V. Tomčík

Abeceda času života.

Vladimír Tomčík sa narodil v roku 1937. V Martine sa vyučil za zámočníka a po celý život viedol rozhovor s ťažkými strojmi. Nákladné autá, bagre, rýpadlá a ťažká technika, čo hýbala zemou, sa stala jeho chlebom. Čo robil, robil rád, dobre a spoľahlivo.

Bol obdarovaný neobyčajnou schopnosťou pomáhať druhým, rozdávať sa naplno. S ľuďmi nažívať v porozumení a vzájomnej láske. Nemať rád veľa rečí, veľa slov, pričom neraz pripomenul: „Nie v ľudských ústach je sila, ale v človekovom čine hniezdi dobro a pravda.“ Tešil sa, keď výsledky jeho práce pomáhali ľuďom. Nešetril síl, ani námahy, keď išlo o dobrú vec. Možno ne jeden rodinný dom v našej obci je vybudovaný na základoch, ktoré vykopal svojimi zručnými rukami na ťažkom zemnom stroji.

Jeho veľkou láskou bola hora. Poznal vari každý strom od Sucheje, Žuberovej až po Dolinky a vedel aj to, kde je studnička, či rastú hríby. Koncom mája, alebo na Štefana, obyčajne prvý vystúpil na Poludnicu a mal radosť, keď turisti, čo išli za ním, už kráčali po vyšliapanom chodníku.

To, čo dokázal celkom nezištne darovať druhým, zostane navždy pomníkom jeho obetavosti a ochoty. Poslanie tohto človeka na tejto zemi vari najvyššiu výjadrujú pravdivé slová múdreho básnika: „Čo dokážeš darovať druhým, to ti nikdy nebude chybovať. Na druhý svet si každý zoberie iba to, čo si dokázal za života odovzdať ľuďom.“

Aký bol?

Kto ho poznal, mohol postrehnúť, že vedel byť i vážny, zamyslený, smutný. Niekedy sa cítil osamotený a trápil ho pocit, že si ho nikto nevšíma. No veselosť a úsmev mu nikdy neboli cudzie. Radosť okolo seba rozdával akosi zvnútra, vrúčne a vďačne. Každý deň rozmyšľal o šťastí. Hodnotu šťastia chápal ako niečo krásne a príjemné, čo rozkvitá tým najkrajším kvetom a prináša sladké ovocie. Dobro nehľadal. Ani neobjavoval, dobro videl v tom, že mal neobyčajne rád ľudí. Deťom z materskej školy, keď kráčali na vychádzku, neraz ponúkol cukríky. Na stretnutie dôchodcov nikdy nezabudol jubilanťom priniesť poľné kvietky a pridať vínš:

• Starosta P. Baráni v zastúpení Závažnej Poruby sa poklonil pamiatke hrobára položením kvetov na miesto jeho posledného odpočinku.

„Netreba more slov, netreba riekú viet, vďaka prezradí aj malý skromný kvet.“ Pomáhal starnúcim ľuďom, opusteným vdovám. Na jar v záhradách obyčajne poorezával stromy, narúbal dreva, porobil, čo si žiadal ohrad, alebo ulička. Často za dobré slovo, alebo kúsok slaninky, čo potom nosieval v taške do hory.

Tesne pred nechceným odchodom z tejto časnosti obdaroval svojich vrsťovníkov a priateľov malým darčekom – sladkým lizátkom. Ba klávesovú harmoniku, svedka svojej mladosti, s láskou venoval dieťaťu. Akoby tušil a cítil, že v deťoch pokračuje život.

Niesol kúsok večnosti

Každý z nás nesie v sebe kúsok večnosti a nie je dôležité, čo sme za života dostali, dôležitejšie je to, čo sme vedeli dať.

Bude to spomienka, ktorá sa zachová. Bude to spomienka, pripomínajúca zdroj tepla, pri ktorom sme sa zohrievali a spolu nám bolo naozaj dobre. Lebo to bolo teplo ľudskej obetavosti, nezištnosti, porozumenia a priateľstva.

Text: Dušan Migala

Foto: Ing. E. Vido

• Na huby chodil vtedy, keď rástli. Chodil ľuďom, kde rásli a vedel ich hľadať.

Spoznávanie krajiny dlhého bieleho mraku, priateľských bojovníkov a miliónov oviec – Nový Zéland

Viete, ktorá krajina má v prepočte na obyvateľa najväčší počet oviec na svete? Možno sa nad touto otázkou len pousmejete, ale na Novom Zélande toto berú úplne vážne. Dokonca až tak vážne, že na jedného obyvateľa tu v prepočte pripadá desať týchto zvierat. Ale nie sú to iba ovce, ktoré ročne pritiahnu do tejto krajiny viac ako dva milióny ľudí. Nový Zéland ponúka svojim návštevníkom ďaleko viac.

Priznám sa, že o Novom Zélande som na začiatku vedel len veľmi málo. Napríklad to, že je to ostrov na južnej pologuli, pre ktorý je charakteristické, okrem už spomínaných oviec, aj ovocie kiwi, zakrpatený vták s dlhým zobákom s rovnakým názvom, domorodí obyvatelia, ktorým sa hovorí Maurovia, natáčanie populárneho filmu Pán prsteňov a tiež, že Nový Zéland je raj pre adrenalínové športy. O to väčšia bola túžba dozvedieť sa o tejto zaujímavej krajine viac. A čo už môže byť lepšie ako putovanie po „Artearoa“, čiže po krajine dlhého bieleho mraku. Takto Nový Zéland pred 2000 rokmi nazvali práve Maurovia. Nový Zéland bol poslednou krajinou na svete, ktorá bola kedy človekom objavená a obsadená. Pred rokom 1280 nemala táto zem žiadneho obyvateľa.

Návšteva v meste polárnikov

Členitá a hornatá krajina Nového Zélandu sa rozprestiera na dvoch hlavných ostrovoch - južnom a severnom, ktoré ležia v Tichom oceáne vzdialené približne 2000 kilometrov od brehov Austrálie.

• Auckland a SkyCity Tower

• Baldwin Street - najstrmšia ulica na svete

S anglickým spolucestovateľom Stephenom a leteckou spoločnosťou Air New Zealand pristávame v meste Christchurch, ktoré je metropolou južného ostrova. Už pri samotnom pristáti sa nám potvrdilo, že Nový Zéland je skutočne krajinou oviec. Keď pohľadom zamierime za oplotenie letiskového priestoru - kam len oko dovidí sú samé ovce. Christchurch je pestrofarebné, čisté mesto, kde sa moderné stavby striedajú so starými budovami postavenými v anglickom štýle konca 19. storočia. Miestni obyvatelia nám prezrádzajú, že je to najsuchšie miesto na ostrove a slnko tu ročne svieti v priemere až 2000 hodín. Navyše Christchurch tiež plní úlohu základne pre vedcov skúmajúcich Južný pól našej planéty. Aj preto pri Polárnom múzeu nachádzame v neďalekom parku pamätník so sochou Roberta Scota, polárnika, ktorý v roku 1913 so svojou výpravou tragicky zahynul práve pri návrate z Južného pólu.

Druhý deň sa prebúdzame do slnečného rána a pri raňajkách plánujeme našu ďalšiu zastávku. Cestou do mesta Dunedin, vzdialeného takmer 400 kilometrov od Christchurch, sa nám ponúka úžasný výhľad na scenériu Tichého oceánu a jednotlivé zálivy, cez ktoré prechádza naša kľukatá cesta. V nevelkom mestečku Timaru sa náhodne stávame súčasťou rybárskych pretekov. Cieľ všetkých súťažiacich je jasný - vytiahnuť z oceánu čo najväčšiu rybu vo svojej kategórii. A úlovky tamajších rybárov sú skutočne kapitálne.

Známa čokoládovňa susedí s najstrmšou ulicou sveta

V neskorších popoludňajších hodinách sa dostávame do Dunedinu - ako inak po ceste, ktorú lemujú lúky plné oviec. Toto mesto je podľa Stephena zaujímavé tým, že ho osídľovali predovšetkým írski prisťahovalci, preto sa jeho celkový kolorit nesie práve v nezameniteľnej írskej atmosfére. To zisťujeme nielen vďaka architektúre, ale aj pri jedle a nápojoch ponúkaných lokálnymi reštauráciami, či v príznačnom írskom prízvuku lokálnych obyvateľov. Okrem toho si v tomto meste na svoje prídu aj deti. Nachádza sa tu najväčšia novozélandská čokoládovňa Cadbury a každý rok sa v meste koná populárny festival čokolády. Z čokoládového kráľovstva to nie je ďaleko na miesto nazvané Baldwin Street. Ide o ďalšiu atrakciu v Dunedine, o ktorej sme sa dozvedeli tentoraz v turistickom centre mesta. „Je to najstrmšia asfaltová ulica sveta, aká kedy bola vystavaná. Jej stúpanie dosahuje 47,22 metra a s celkovou dĺžkou 167 metrov je oficiálne zapísaná v Guinnessovej knihe rekordov od roku 1997,“ hovorí Terry, ktorej dom stojí práve na tejto ulici v jednej z jej najstrmších pasáží. Každý deň láka táto nezvyčajná atrakcia tisíce zvedavcov a nielen tých. Lokálni údajne využívajú strmé stúpanie cesty pre šport, a aj preto sa ulica stala obľúbeným miestom pre milovníkov behu do kopca.

Stojíme takmer na konci sveta, v dialke je už len Antarktída

Ešte v ten večer sa dohadujeme, že ráno vstaneme skôr. Dôvodom je Milford Sound, miesto, ktoré turistickí sprievodcovia charakterizujú ako jeden z novodobých divov sveta a „najzaujímavejšie miesto planéty“. Nie je to ale len Milford Sound, ktorý stojí za zmienku. Neďaleko mestečka Invercargill sa nachádza farmárska osada s názvom The Bluff. Ide o najjužnejšie miesto pevniny Nového Zélandu, ale zároveň aj o jeden z najjužnejších obývaných cípov našej zemegule popri juhoamerickej Ohňovej zemi. Počasie nám nepraje tak, ako by sme si pria-li, je chladno a daždivo. Chlad a dážď prichádzajú z oceánu, zo smeru, kde v dialke 4810 kilometrov od nás leží Južný pól, Antarktída - krajina snehu a ľadu. Citeľne sa ochladzuje a my pokračujeme v 320 kilometrov dlhej scénickej ceste k Milford Sound. Na naše nešťastie je počasie čím ďalej tým horšie a z rádia sa dozvedá-

me, že cesta k nášmu cieľu, na ktorý sme sa tak tešili, je neprejazdná pre množstvo vody, ktorá sa tu nahromadila z hustých dažďov. So smútkom meníme plány – nechceme stratiť deň, možno aj dva, nakoľko máme už kúpený lístok na loď, ktorá nás neskôr prevezie na severný ostrov. Zdá sa ale, že zmena plánov nám ponúka ďalšiu atraktívnu destináciu na zozname „povinných miest“, ktoré treba vidieť pri návšteve Nového Zélandu. Queenstown na brehu jazera Wakatipu je hlavným mestom adrenalínových športov, vyhľadávaným zimným lyžiarskym strediskom a známou turistickou oblasťou. Keď som už na začiatku spomenul film Pán prsteňov, filmové kráľovstvo Stredozem sa nachádza len neďaleko tejto metropoly, ktorá je obklopená okrem ďalších tisícov oviec aj vysokými kopcami, žiarivou zelenou krajinou a nespočtým množstvom fjordov jazera Wakatipu, ktoré nás pri pohľade z výšky len mlčky nechávajú v úžase. Dokonca nás už aj postupne prestáva

• Pamätník polárniku Roberta Scota v Christchurch

trápiť, že sme sa nedostali až k Milford Sound, Queenstown je krásne miesto s úžasnou atmosférou, plné usmiatych ľudí, kde sa pri návšteve Nového Zélandu oplatí na niekoľko dní zastaviť.

Zlatokopovia, zábavné zákony fyziky a ľadovec ležiaci takmer v mori

Južný ostrov Nového Zélandu je v porovnaní so severným vulkanickým ostrovom viac členitý, s množstvom vysokých kopcov a ľadovcových mäs. My opúšťame Queenstown, aby sme sa na vlastné oči presvedčili, ako vyzerá dvojica ľadovcov, nachádzajúcich sa len niekoľko kilometrov od pobrežia Tasmánskeho mora. Na ceste k nim prechádzame starým zlatokopeckým mestom Arrowtown s nezameniteľnou architektúrou a všadeprítomnou zlatokopeckou atmosférou, ktorá i dnes pokračuje v tejto časti Nového Zélandu. Cesta k ľadovcom prechádza aj cez dedinu s názvom Wanaka, kde nás zaujal malý domček s červenou strechou, stojaci na jednom z rohov jeho obvodového muriva.

Tento domček je súčasťou Puzzling World, špeciálneho miesta, kde nielen deti, ale aj dospelí zistia, že fyzikálne zákony dokážu niekedy divy. Autor tohto mini sveta, Stuart Landsbourgh, nám v krátkosti pri vstupe vysvetľuje, že chcel zábavnou formou priblížiť hlavne deťom, ale aj zvedavým rodičom, v čom všetkom je nám fyzika nápomocná, pričom niektoré veci dokážu fungovať aj zdanlivo nepochopiteľne, áno na základe presných fyzikálnych pravidiel. Plný nadšenia, ale aj nezodpovedaných otázok opúšťame so Stephenom toto podivuhodné kráľovstvo a celú cestu premýšľame nad vecami, ktoré sme videli. Napríklad nad tým ako je možné, že niekedy sa dokáže loptička kotúľať aj hore kopcom.

Krajina postupne mení svoj kolorit a my sa z hôr dostávame k moru. Informačné značky ukazujú, že dvojica ľadovcov Fox Glacier a Franz Josef Glacier sú len kúsok pred nami. Priznám sa, že do poslednej chvíle neverím Stephenovým slovám, že tak blízko pri mori sa môže nachádzať obrovská masa ľadu, ktorá je vyhľadávanou turistickou atrakciou na južnom ostrove Nového Zélandu. Zaparkujeme auto na odlahlom parkovisku a nevieme sa

dočkať prvého pohľadu na ľadovec. Obidva ľadovce sú od seba vzdialené len 20 kilometrov a my sme si vybrali pre lepšiu dostupnosť Franz Josef Glacier, ktorý je súčasťou Westland Tau Poitini Národného parku. Nachádza sa len niekoľko kilometrov od brehov Tasmánskeho mora. Po takmer dvojhodinovej túre k obrovskej mase ľadu sa v silnom daždi vraciame premoknutí k autu. Vôbec nám tentoraz ale dážd' neprekáža, pretože pocit nadšenia z toho, čo sme videli, je silnejší. Do odjazdu našej lode, ktorá nás prepraví na severný ostrov, zostávajú ani nie dva dni. Budeme sa musieť poponáhľať, aby sme ju stihli.

Z 18 vrcholov vyšších ako 3000 metrov sa dajú pozorovať aj veľryby

Odchádzame skoro ráno a opäť sa vraciame do vnútrozemia, aby sme sa dostali k východnému pobrežiu – k rybárskemu

• Ovce okolo mesta Queenstown

mestu Kaikoura, ktoré je známe častým výskytom veľrýb. Ide o pomerne členitú dlhú aj keď úzase pestrú cestu, ktorá nám odкрýva všetky krásy vnútrozemia južného ostrova. Po ceste vidíme okrem už spomínaných oviec aj osamotené usadlosti roľníkov, staré banícke osady, pily na drevo a nádhernú panorámu Južného alpského masívu Nového Zélandu. Jej pýchou je aj Mount Cook (alebo Aoraki v jazyku Maurov), ktorý je s výškou 3754 m.n.m. najvyššou horou tejto krajiny. Okrem toho sa v tejto oblasti nachádza aj ďalších 18 vrcholov, každý s výškou viac ako 3000 m.n.m. Oproti severnému ostrovu, ktorý je rovinatý a skôr vulkanický, je to obrovský kontrast. Postupne ako cesta ubieha, sa krajina mení a my sa z kopcovitého terénu dostávame až k pobrežiu Tichého oceánu. Je slnečné počasie, čo využívajú hlavne tulene, ktorých je v týchto miestach neúrekom. Tie sa vyhrievajú na skalách, ktoré z času na čas zasiahne väčšia osviežujúca vlna.

Dostali sme sa do mesta Kaikoura – na prvý pohľad skôr opustené rybárske mesto. Všetko sa však mení pri príchode rybárov v podvečerných hodinách. Prístav zaplnia rybárske lode a všade počuť čulý ruch, nadšenie z úlovku. „Chodíme na more dvakrát do dňa, skoro ráno a potom aj poobede. Toto je veľmi ťažká robot, ale robím ju od malička a neviem si predstaviť robiť niečo iné“, povedal nám jeden z rybárov. Na našu otázku, či je možné v mori pozorovať aj veľryby, nám povedal, že v týchto miestach je ich veľa a niektorí rybári dokonca ponúkajú špe-

• Štýlový domček pri jazere Wakatipu

ciálne plavby „Whale watching“, kde je možné vidieť tieto obrovské cicavce v ich prirodzenom prostredí. Škoda, že nemáme viac času a skoro ráno musíme vyraziť, aby sme stihli našu loď. Určite by to bolo zaujímavé dobrodružstvo. Z Kaikoura je do mesta Nelson, odkiaľ odchádza loď do Wellingtonu, približne štyri hodiny cesty autom po pobreží oceánu. Viditeľnosť je opäť skvelá a oceán mohutnými nárazmi vln na skaly dokazuje svoju silu. Je až neuveriteľné, aký rozmanitý je obraz južného ostrova – pohľad na obrovské kopce sa v priebehu niekoľkých hodín zmení na pohľad na nekonečné diaľky oceánu. Nádherné divadlo prírody v plnej jeho pestrosti.

Po zážitku na lodi prekvapenie vo Wellingtone

Nelson je prístavné mesto na severe južného ostrova. Služi ako prístav pre všetky lode, ktoré prepravujú cestujúcich a náklad medzi južným ostrovom a severným ostrovom. Plavba do Wellingtonu trvá takmer päť hodín a obrovská 180 metrov dlhá modro-biela loď Kaitaki s národným symbolom nového Zélandu – papradovým listom na komíne je schopná pri jednej plavbe na palube previesť až 1600 pasažierov a 600 áut.

Opúšťame južný ostrov, ktorý v nás zanechal množstvo zážitkov a tešíme sa na jeho severného suseda, ku ktorému smeruje naša loď. Ani nie po hodine plavby sa strháva silná búrka, ktorá si pri spojení s otvoreným oceánom, pohadzuje našu loď ako krabičku od zápalek. Kapitán nám oznamuje, aby sme sa pevne usadili a podľa možností obmedzili pohyb po lodi. Azda najhoršie to znáša prepravovaný dobytok v kamiónoch, ktoré sú parkované a dôkladne upevnené na hlavnej palube lode. Mohutné vlny hýbu s celou loďou podľa slov kapitána až v štvormetrových výškových metroch a prepravované zvieratá vystrašene narážajú na steny kamióna. Po dvoch hodinách našťastie búrka ustáva a pred nami sa ukazuje hlavné mesto Nového Zélandu. Wellington je sídlom všetkých významných štátnych inštitúcií, centrum kultúrneho a športového diania. Spoločne s Aucklandom, ktorý je najľudnatejším mestom Nového Zélandu, patrí Wellin-

gton podľa posledných štatistík medzi mestá z najvyššou životnou úrovňou na svete. Pre nás má však Wellington o niečo trpkerejšiu príchuť. Počas desiatich minút, kedy sme auto zaparkovali na platenom stráženom parkovisku, aby sme si vybavili ubytovacie formality na nasledujúcu noc, sa nám neznámi útočníci vlámali do auta a zobrali z neho všetko, čo sa dalo, vrátane môjho cestovného pasu, papierových leteniek, kníh, máp, hudby a menšej hotovosti. Namiesto prehliadky mesta trávim večer na polícii, ktorá nám však po hodine rozhovoru oznamuje, že bohužiaľ v našej veci nemôže nič viac urobiť, nakoľko odcudzené veci nemajú hodnotu vyššiu ako 2000 novozélandských dolárov. Po rýchlej konzultácii so Stephenom sa zhodujeme na ďalšom postupe - noc strávime na ceste, aby sme sa čo najskôr dokázali dostať do Aucklandu, kde vybavíme potrebné formality a vrátime krádežou poškodené auto. Celú vec komplikuje fakt, že je piatok večer a cez víkend sú potrebné úrady zatvorené.

Priateľskí domorodí bojovníci využívajú prírodnú energiu na varenie

Severný ostrov Nového Zélandu je porovnateľne iný ako jeho južný sused. Vysoké kopce sa stratili, ubudli aj ovce, a to čo vidíme, skôr pripomína vyhasnuté sopečné pohoria. A nielenže pripomína, ale to tak aj je. Po ceste sa zastavujeme v usadlosti, ktorej okolie je zastreté bielou parou. Lokálni ľudia nám vysvetľujú, že takýchto miest je na severnom ostrove veľmi veľa a bez problémov nás vedú k samotným zdrojom pary. Všade navôkol cítiť síru a obrovské teplo. Dozvedáme sa tiež, že pôvodní obyvatelia Nového Zélandu využívali práve túto prírodnú energiu a horúce kamene na prípravu ich národného jedla Hangi, ktoré sa varí v zemi a je zmesou štyroch druhov mäsa a čerstvej zeleniny. Na odporúčanie jedného z lokálnych obyvateľov sa na ceste do Aucklandu zastavujeme v typickom meste pôvodných obyvateľov Nového Zélandu.

Rotorua je mesto, ktoré je spomedzi všetkých miest severného ostrova najviac späté s pôvodným obyvateľstvom Nového Zélandu. Okrem toho, že tu žijú, vystavali tu aj Centrum Maurskej kultúry, kde okrem tradičného tanca Haka, pre ktorý je príznačné časté vyplazovanie jazyka, vypúlené oči a bojové pohyby tanečníkov, majú návštevníci možnosť zoznámiť sa so životom Maurov a ich koreňmi. Rovnako sa tu môžete naučiť ako pripraviť už spomínanú pochúťku Hangi. Rotorua, je žiaľ, posledné mesto, v ktorom sa na ceste do Aucklandu zastavujeme.

Aj keď by sme radi videli mnoho

viac zo severného ostrova, rozbité okno na aute prelepené len provizórne potravinárskou fóliou a stratené doklady nás nútia pokračovať priamo do Aucklandu. Je sobota, začiatok mája, nádherný jesenný slnečný deň – Auckland nás víta fantastickou panorámou mesta ktorej dominuje 328 metrov vysoká veža s názvom Sky-City - najvyššia budova južnej pologule. Po nedeľňajších potulkách Aucklandom, kde sme navštívili známe námorné múzeum a štadión národného rugbyového tímu All Blacks sa hneď v pondelok ráno vyberáme vybaviť si chýbajúce doklady, o ktoré sme prišli v Aucklande. Všetko je nakoniec v poriadku aj napriek našim menším predchádzajúcim obavám, už v utorok môžeme pokračovať v ceste z Nového Zélandu do krajiny, ktorú na Zélande volajú rajom z Pacifiku – Západná Samoa.

Nový Zéland je aj na Slovensku

Nový Zéland ukrýva v sebe veľmi veľa prekvapení. Pôvodní obyvatelia tejto krajiny boli síce bojovníci, ale dnes sú to veľmi milí a priateľskí ľudia, ktorí radi turistom ukážu svoj domov – Arteroa. Ak by ste mali záujem pozrieť sa ako to na Novom Zélande vyzerá a nechce sa vám cez pol zemegule, stačí navštíviť Nový Zéland na Slovensku. Nachádza sa v ZOO Farme Modrová pri Piešťanoch. Každý deň okrem pondelka tu máte možnosť spoznať autentickú kultúru, zvieratá Nového Zélandu a zvyky Maurov. Cez víkendy dokonca aj ich tance a jedlo, o ktoré sa radi s vami podelia. Na vlastné oči sa môžete presvedčiť, ako vyzerá život na Novom Zélande s jeho pôvodnými obyvateľmi a tiež o dobrosrdečnosti niekdajších bojovníkov.

Michal Staroň

Čistejšia budúcnosť stojí na odpade

Podľa slovníka cudzích slov pod separáciou rozumieme odlúčenie, oddelenie, rozdelenie niekoho, niečoho.....význam slova separácia má však dvojaký význam. Separovať, čiže triediť, oddeľovať, rozdeľovať jednotlivé zložky komunálneho odpadu je jednoznačne pozitívnym občianskym aktom alebo pre väčšinu ľudí samozrejmosťou. Naopak separovať sa od občianskej povinnosti, odpad netriediť a neukladať na správne miesta, ignorovať zberový systém je vec maximálne neslušná, neetická a spôsobujúca problémy väčšine populácie. V tomto čísle Porubských novín vychádza príloha o odpadoch ako s nimi nakladať, ako ich triediť a kde ich ukladať.

Zákon o odpadoch č. 223/2001 Z.z. niektorí občania našej obce nedodržiavajú a nesprávajú sa tak, aby aj nasledujúce generácie mohli žiť rovnocenne v našej obci a jej okolí. V najbližšej budúcnosti sa pripravuje novelizácia pôvodného zákona o odpadoch, ktorá prispieva ešte viac nakladanie občanov s odpadmi. Nemôžeme sa už stavať k tejto problematike pasívne. Ovplyvňuje náš život, naše okolie, odpad je súčasťou nášho pozmeneného spôsobu života, ktorý sa stáva viac konzumným. Každá domácnosť produkuje čoraz viac odpadu. Nie je to len bežný odpad, so zmenou spôsobu života a technickým pokrokom produkujeme odpady, ktoré predtým neboli takou samozrejmosťou. Čoraz v častejších intervaloch vymieňame televízory, rádiá, počítače, MP3 prehrávače, mobilné telefóny, práčky a iné. Ak chceme zachovať prirodzený rast krajiny a nevytvárať ďalšie a ďalšie skládky odpadov, neostáva nám nič iné len odpady triediť a vytvárať nové energetické zdroje pochádzajúce práve z odpadu.

Spracovanie odpadu umožňuje neplytváť tak energetickými zdrojmi našej planéty, a ovplyvňuje už existujúce klimatické zmeny, ktoré každý registruje či už v terajšom bydlisku alebo pri cestovaní po celom svete. Odpad a jeho separácia začína ovplyvňovať náš život čoraz viac a len my môžeme zachrániť zdravý život pre naše nasledujúce generácie. Doneďavna sme poznali odpad vo forme vývozu na smetisko. Smetisko má príznačný význam, vyhadzujem tam smeti, ale príznačisko v našej obci nemáme, máme skládku stavebnej suty a výkopovej zeminy v Lopatine, skládku zeleného odpadu v Potočku a ostatný odpad triedime. Priložená príloha v tomto čísle porubských novín Vám pomôže, kde a aký odpad ukladať. Pre väčšinu ľudí je to samozrejmosť. Týmto článkom chceme apelovať na ostatných občanov našej obce, aby si uvedomili, že čo doteraz robia na rôznych malých čiernych skládkach škodí celej našej obci a odstraňovanie týchto nelegálnych skládok stojí peniaze nás všetkých, ktoré môžu byť použité na oveľa lepšie účely.

Vyzývame našich občanov, aby po prečítaní odpadového manuálu sa správali občiansky, eticky a pomohli pri dodržiavaní zberového poriadku v našej obci.

Vladimír Mlynček, poslanec OcZ,
predseda komisie pre životné prostredie a ochranu verejného poriadku

Okienko MŠ

Zvedavý motýľ

V školskom roku 2009/2010 bude Materská škola v Závažnej Porube pracovať podľa nového školského vzdelávacieho programu (ŠKvP) Zvedavý motýľ. Podľa tohto programu materská škola podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno – emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej a estetickéj. Rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára predpoklady na ďalší stupeň vzdelávania. Pripravuje na život v spoločnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitostami detí.

Vo zvýšenej miere sa bude venovať rozvoju vôľových vlastností dieťaťa cez pohyb, venovať sa všetkým formám pohybovej výchovy s dôrazom na akrobatické cvičenia, venovať sa bude oboznamovaniu s kultúrnym dedičstvom, ľudovými tradíciami a pestovať vzťah detí k prírode prostredníctvom environmentálnej výchovy.

Výchovno – vzdelávací proces v materskej škole prebieha v súlade so štátnym vzdelávacím programom ISCED 0.

Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu v materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania.

Katarína Jambrichová,
riaditeľka MŠ

Deti boli v jaskyni

Súčasťou predprimárneho vzdelávania je poznávanie zaujímavostí v blízkom okolí. S týmto cieľom v závere septembra navštívili deti MŠ 1. a 2 ročník Vážeckú jaskyňu. Videli pozoruhodné nálezy kostí jaskynných medvedov a pozorovali prírodný výtvor - kvapľovú výzdobu.

-kj-

Učiteľky zaznamenali

Kubko Mlynček

So starkou som bol v Červenom Kláštore ...křmili sme kačky, na Lipníku som spal v jednom dome... no lebo babka bola v nemocnici, tak sme tam boli dlho, kúpil som si aj hračky, ale neviem ako sa volajú.

Monika Jambrichová

V Senci som bola so starkou a starkým a Matúškom, potom sme zostali v Sládkovičove, tam sme sa boli okúpať, boli tam bazény horúci, hlboký, detský aj stredný, najviac sa mi páčil kolotoč. Ešte sme boli v Senci aj na tobogánoch, na šmykačkách, na takej lepšej som šla sama

Lívika Habarková

Ja som bola na Podbrezinách na kolotoči, tam mám Lenku, nikde som nebola

Samko Šúlek

Bol som v L. Hrádku a na Kadi v Jáne, veď vieš p.učiteľka kde to je, mal som krátke prázdniny, chcem ísť ešte na hríby do hory

Tomáško Medľa

Bol som v Chorvátsku, bola to dlhá cesta, ale som sa kúpil v mori, blízko som videl takého ježka, aj sme si ho doniesli

Simonka Sabadinová

Chytali sme ryby aj ostrieža sme chytili s ujom Milanom mojou mamou aj s dedkom, ocko bol v Španielsku robiť, príde až keď budú lacné letenky

Emmka Piatková

Boli sme v Chorvátsku, leteli sme v lietadle, ja už som až 3x letela –raz v Tunisku, Bulharsku a teraz v Chorvátsku, joj boli tam tobogány, more, mušle a čierny pichľavý ježko.

Matko Veselovský

Ja som bol na čučoriedkach a brusniciach, starký nás zaviedol na zlú cestu, zabľúdili sme ... vieš ako sa to volá? ... kosodrevina a musel som ísť po konároch

Benjamín Džuka

Ja som bol na kúpalisku v Jáne a v Mikulášii

Samko Beťko

Bol som v Hybiach, vozil som sa na babete s Marekom, bicykloval som sa, aj sme chodili plávať na Bohunice aj na hríby

• V takejto zostave začíname nový školský rok •

ŠKOLSKÉ ZRKADIELKO

Začíname s nasadením

Čas letných radovánok sa skončil a my sme s prichádzajúcou jeseňou zasadli do školských lavíc. Aby ten prichádzajúci školský rok bol zasa o niečo krajší a príjemnejší, už v auguste sme sa pustili do práce. Začali sme zlepšovaním pracovného prostredia. Vymenili sme okná v triedach, aby deťom v zime bolo príjemné teplo a my ušetríme na nákladoch na vykurovanie. Namontovali sa žalúzie. Ku koncu augusta nás pán starosta potešil správou o získaní finančných prostriedkov na celkovú rekonštrukciu sociálnych zariadení. Tak sa začali práce, ktoré nám trochu skomplikovali pokojný začiatok školského roka. Všetko sa dá zvládnuť. Tak to bolo aj teraz. Určili sme si náhradné priestory a vyučovanie sa mohlo 2. septembra začať. Práce v plnom nasadení robili majstri z našej obce, zamestnanci školy, pomohli rodičia a v krátkom čase sme si mohli povedať, že dobrá vec sa podarila. Ocenením boli ohlasy našich detí, aké je to pekné. Prostredie vychováva a nás to všetkých teší. Naša škola dostala nový šat nielen zvonku, ale aj zvnútra. Preto sa chcem poďakovať pánovi starostovi, celému kolektívu ZŠ, obecnému úradu, poslancom za doterajšiu spoluprácu a podporu.

Tento školský rok si do našich lavíc zasadlo 48 žiakov. Triednou pani uč. 1. roč. je Mgr. Zuzana Hlavnová, 2. roč. Mgr. Mária Buranská, 3. roč. Mgr. Zuzana Juríková, 4. roč. Mgr. Monika Štrkolcová. Pripravili sme učebné plány pre 2. ročník podľa školskej reformy a Školského vzdelávacieho programu.

Školský klub detí navštevuje 47 detí a pestrú činnosť im pripravuje pani vychovávateľka Judita Kucháriková a vedúci siedmich záujmových útvarov. Máme vypracovaný výchovný vzdelávaci program pre Školský klub detí so zameraním na zdravý životný štýl, osobnostný rozvoj, prípravu na vyučovanie, odpočinok a rekreáciu.

V tomto školskom roku máme pred sebou veľa úloh a cieľov. Jedným z nich je podanie žiadosti o pridelenie čestného názvu školy. Chceme, aby naša škola niesla meno umelca, literáta svetového významu, nášho rodáka, majstra Milana Rúfusa. Ďalšou nie ľahkou úlohou je vypracovanie a podanie projektu na čerpanie finančných prostriedkov z EF - Premena tradičnej školy na modernú. Na prvom mieste je dosiahnuť čo najlepšie podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu, čo najlepšie vedomosti našich žiakov a spokojnosť rodičov.

Všetkým Vám prajem veľa síl a radosti v novom školskom roku.

Mária Boltžiárová, riad. ZŠ

• Prvýkrát v školskej lavici

Prázdniny sa pominuli, nastali školské časy

V nedeľu sme išli k starkej do Liskovej. Starký nám zatiaľ opiekol špekačky, slaninu, klobásu a špíz. Ja som sa išla prezliecť, lebo bolo teplo. Na druhý deň som sa išla kúpať mojej kamoške Kike. Kúpali sme sa celý deň. Na druhý deň ráno sme išli do mesta. Stretli sme sa v reštaurácii. Potom sme išli do papierníctva a starká mi kúpila pastelky a nálepky. Cítila som sa veľmi dobre a chcela by som ku starkej ešte ísť.

Miška Macková, 4. ročník

Na začiatku prázdnin som bol v tábore na Zelenej vode. Stanovali sme, plavili sme sa na kanoe a kajakovali.

Potom som išiel na dovolenku do Talianska. Cestou sme sa zastavili na dva dni v Rakúsku. Išli sme na túru a našli sme veľa čučoriedok. Asi o 4. sme dorazili do Talianska. Raz sme išli na kopec nad morom. Bývali sme v meste Numa. Každý deň sme sa tam kúpali.

Boris Ziegler, 4. roč

V lete sme sa rozhodli, že budeme stavať. Aj moja sestra so sesternicou chceli tiež stavať. Tak sme začali stavať dva stany, jeden väčší a druhý menší. Večer sme hrali dostihy. Keď sme zaspávali, bežal okolo stanu ježko. Jano nás strašil, že na nebi je ufo. Cez deň sme sa hrali karty, futbal, dámu, šach a kúpali sme sa v nádrži u nás na záhrade. Večer opäť Jano videl namiesto stĺpu dinosaura so psom na hlave.

Stanovačka sa mi veľmi páčila, bola to veľká zábava.

Timotej Bečko, 4. ročník

Cez prázdniny som bol u starkého v Bobrovci. Hrali sme sa tam s bratrancom a sesternicou. Kúpali sme sa v bazéne, neskôr sme išli do hory. Bicyklovali sme sa a vozili na káre. Na druhý deň som si púšťal šarkana. O dva dni sme išli na chatu na Maru, tam som plával a vozil sa na nafukovačke. Večer sme si opekali. Potom sme išli do aquaparku so sesternicou a bratrancom. Boli sme v labyrinte, na skákavej lodi, na anakonde a na iných tobojánach. Najviac sa mi páčilo kúpanie. Prázdniny sú super.

Lukáš Piatka, 4. ročník

Na konci prázdnin sme sa chystali na dovolenku do Chorvátska so starkými a krstnými. Išli sme tam 10 hodín. Cesta ubehla rýchlo, nenazdali sme sa a už sme boli tam. 1. deň sme na pláž nešli, lebo sme boli unavení z cesty. Na druhý deň sme boli na pláži Zrče. Boli tam aj starkého kamaráti s chlapcom Samom. S ním sme sa spúšťali na tobogane. Na tretí deň ráno sme sa zobudili a pred dverami bolo veľké prekvapenie – moji rodičia. Všetci sme sa radovali a spoločne sme išli na pláž. Večer sme boli na autíčkach, na trampolíne a dali sme si palacinku. Na tejto dovolenke sa mi páčilo.

Boris Dvorský, 4. ročník

Jedného dňa sme išli do Čaradíc. Išli sme si kúpiť mačku. Cestou mi bolo zle, ale tešil som sa na mačku, tak som vydržal. Najprv sme išli ku tete podpísať papiere. Mala tam veľkého kocúra, ktorý mal jeden meter. Mačka sa volala Kolet a bola čistokrvná. Prvý deň sa skrývala za gauč a bála sa. Na druhý deň sa už nebála, ale stále sa skrývala za gauč. Je zábava sa s ňou hrať. Zoberiem si panáčika z kofoľy, vešiak a niť. Niť priviažem o vešiak a o panáčika, ona to potom loví, že urobí aj stojku. Každý večer si ku mne ľahne a do rána ma škrabe, až som celý doškriabaný.

Oliver Zadrabaj, 4. ročník

Počas týchto letných prázdnin sme boli s celou rodinou v Nemecku. Bolo tam výborne. Skoro každý deň sme sa chodili kúpať do Thanhouzenu. Boli tam aj

ryby. Do Nemecka sme cestovali autom. Išla som s rodičmi a bratmi. Našla som si tam aj kamarátky, Justínu, Mišel a Gorgínu. Bola som s nimi na pizze. Keď sme sa vrátili domov, boli sme ešte na Mare.

Natália Petrášová, 3. ročník

Počas týchto prázdnin sme boli na dovolenke v Chorvátsku. Kúpali sme sa v mori. Slnko krásne svietilo a voda bola teplá. Večer sme chodievali na zmrzlinu. Boli sa previesť na člne. Mama sa veľmi bála, že sa utopíme. Nič sa nám nestalo, iba ocko dostal úpal. V mori sme videli ježkov. Ani jeden nás nepichol. Na dovolenke nám boli veľmi dobre.

Martinko Ilanovský, 3. ročník

Cez letné prázdniny som bola u starkej na Malom Borovom. Je tam veľmi pekne. Sú tam nádherné hory. Bola som so strýkom na malinách. Maľovali sme vtáky, pozorovali sme ich ďalekohľadom. Obe-rala som aj ríbezle. Tieto prázdniny boli moje najobľúbenejšie.

Nikolka Tkáčová, 3. ročník

Cez prázdniny sme boli na dovolenke v Taliansku. Počas cesty som videl kamió-ny, Tatry, bagre a veľa rôznych áut. Ces-tovali sme 15 hodín. Keď sme tam prišli, tak sme sa naobedovali. Každý deň sme chodili na pláž a večer na super zmrzlinu. Bývali sme v apartmáne. Na dovolenke sme boli 10 dní. Po návrate sme išli do Harvelky na Kysuce. Vozil som sa na džipe, traktore a Tatre.

Boli to super prázdniny.

Martin Matejovie, 3. ročník

My sme boli na dovolenke v Taliansku. Cesta bola takáto: Najprv sme spali v Bratislave a dva dni v Rakúsku. Boli sme pri jazere. Videli sme labuť, ktorá bola asi tak dva metre od nás. Potom sme išli k moru do Talianska. Bývali sme v krásnom byte. Na druhý deň od príchodu boli obrovské vlny, nedalo sa vôbec kúpať. Pláž bola pekná, bolo pri nej aj ihrisko. Večer sme boli na trhoch. S bratom Borisom sme si kúpili elektrické hračky. Bolo nám tam dobre.

Nina Zieglerová, 3. ročník

Čaká nás rok tvorivosti a inovácií

• Slávnostné otvorenie šk. r. 2009/2010 na školskom dvore

• Pani učiteľka Z. Hlavnová privítala prváčikov

• Rodičia sa premenili na žiakov

• Naša škola je krajšia a lepšia (výmena okien a montáž žalúzií.)

Matičné okienko

Posolstvo

Desiatky návštev v Dome Milana Rúfusa (ďalej DMR) je potvrdením správnosti myšlienky zriadiť ho, ale aj záväzkom, keďže Rúfusov život a diela sú pre mnohých zaujímavé a inšpirujúce.

V snahe udržať v spomienkach oba nevšedné piliere Rúfusovej vnútornej integrovanosti plánuje DMR v spolupráci s MOS

SOBOTNÉ VEČERY MILANA RÚFUSA

12.12.2009 (81. výročie narodenia)
ŠTEBOT V RODNOM HNIEZDE
(organizuje MOS ako internú
tradičnú akciu obce)

a
9.1.2010 (1. výročie úmrtia)
ÓDA NA RADOSŤ
(organizuje DMR)

- predpoludním workshopy učiteľov a rodičov detí, ktoré potrebujú špeciálnu starostlivosť

- predvečerom neformálne celoslovenské stretnutie priateľov poézie Milana Rúfusa spojené so spomienkami na neho a prednesom jeho básní.

Pre záujemcov zo vzdialenejších miest a obcí bude zabezpečené ubytovanie a stravovanie. Predpokladané vložné 25 €.

Dr. Soňa Barániová

Pranostiky našich otcov

1. 9. Keď je na sv. Egídia jasný deň, môžeme čakať peknú jeseň.
8. 9. Na narodenie Panny Márie sa slnko musí usmiať, aj keby malo v noci vstať.
16. 9. Svätá Ľudmila rada prináša dážď.
21. 9. Po svätom Matúši daj čiapku na uši.
29. 9. Keď ešte hrom bije okolo Michala, nebude do Vianoc ešte zima stála.
- 4.10. Svätý František na obed košelu a ráno kožúšek.
- 8.10. Brigita svätá na hmly bohatá.
- 17.10. Svätá Hedviga med do repy mieša.
- 21.10. Keď na Uršuľu vietor duje, tuhú zimu ohlasuje.
- 30.10. Na Šimona a Judy mrznú v poli všetky hrudy.
- 2.11. Keď na Dušičky prší, duše zomrelých oplakávajú svoje hriechy.
- 11.11. Na sv. Martina hreje už len perina. Keď svätý Martin na snehu prišiel, celý mesiac bude na ňom ležať.
- 25.11. Katarína pekné meno, ale chladné veno. Na svätú Katarínu aj posledné vtáky opúšťajú domovinu.
- 30.11. Keď na Ondreja sneží, sneh si dlho poleží. Na sv. Ondreja ešte sa nám ohreje.

Zvony i zvonárka zvonja srdcom Živých volajú, mŕtvych oplakávajú

Zvonenie patrí ku koloritu života obce. Zvony zvonja vďaka svojmu srdcu. Predstavujú každodenného spoločníka. Vlastne sú podobné ľuďom. No zvon bez zvonára je ako organ bez organistu, husle bez huslistu... Huslista hrá na husliach sláčikom, zvonár hrá srdcom zvona. Na porubských zvonoch hrá, skutočne svojim srdcom, určite najstaršia zvonárka žijúca na Slovensku. Možno aj v Európe, ba aj vo sveta kraji, ale to už nevedno.

• Najstaršia zvonárka Anna Šetková, r. Niňajová. Stačí stlačiť gombík a zvoní

Otec kurátor, dcéra zvonárka

Porubská zvonárka **Anna Šetková**, sa narodila v Závažnej Porube r. 1925. Vyučila sa za dámsku krajčíрку a po celý život sa venovala tomuto remeslu. Najradšej šije svadobné šaty pre mladuchy. Nerátala ich, no odhadla tak, že stovku určite prekročila. Otec, Peter Niňaj, bol dlhé roky cirkevným dozorcóm v čase, keď Poruba patrila pod Matkocirkev v Liptovskom Jáne. Ako kurátor sa staral o všetko, čo si žiadal kostol, či fara. Svoje deti vychovával v cirkevnom duchu a v láske k blížnemu svojmu. Otec kurátor, dcéra zvonárka.

Ako sa stať zvonárom?

„Zvoníť treba vedieť. Fortieľ som prebrala od predchodkyne. A potom je potrebné bývať blízko zvonicie. Keď sa v Porube postavila zvonica a inštalovali zvony, obyčajne zvonieval obecný hajči, potom dlhé roky Jambrichovci, čo bývali povýše školy. Neskôr sa zvonienia ujala Zuzka Kováčová. A keď sa aj tá pominula, tak ma navštívil pán farár Jágorský a presvedčil, aby sme sa spolu s nebohým manželom chytli zvonienia. Začali sme v roku 1984 a už zvoním rovných dvadsať päť rokov.“

Dozvedáme sa, že v dobe, keď sa zvonilo ručne, bolo potrebné ťahať povrazy a zvonár sa veru poriadne zapotil, kým odzvonil. Odvtedy (1990), ako Rastó Hladký namontoval zvoniaci stroj, zvony obsluhuje elektromotor a diriguje elektronika. Stačí stlačiť gombík, alebo dokonca nič, lebo časový spínač zapína zvony automaticky. „Áno, ale to len v bežné dni: na obed a večer o šiestej. V nedeľu, alebo vo sviatky treba chodiť do zvonicie a zvony zapínať mechanicky. V nedeľu sa začína zvoníť o pol deviatej, potom o hodinu

neskoršie a v čase, keď ľudia kráčajú do a z kostola.“ A ako viete, kedy treba zvoníť, keď sa skončia Služby Božie?

„Obyčajne sedávam v poslednej lavici. Keď sa začne spievať posledná pieseň, odchádzam. Pokiaľ sa dospieva a ľudia začínajú vychádzať, už som vo zvonici. Zvoním tak dlho, kým všetci neodídu z kostola. Vždy si všimnem, koľko je ľudí a podľa toho aj zvonenie trvá,“ vysvetlila.

Zvony živých volajú, mŕtvych oplakávajú.

„Keď niekto zomrie, príde ku mne rodina a požiada, aby som zazvonila. Keď zomrie chlap tri razy dávam pulzy po dvadsať úderov, keď žena pulzy dvakrát, tiež po dvadsať úderov. Mŕtvym sa zvoní o pol desiatej, vždy po päť minút dovtedy, kým je nie pohreb. Ak je napríklad pohreb o druhej, tak začnem zvoníť o pol druhej a zvoní sa pätnásť minút.“ Aj tu zvony volajú živých, aby vypravovali nebožtíka na poslednú cestu. „Mŕtvym sa ešte zvoní pri ročitom, tiež o pol desiatej, ale hneď na dvoch zvonoch, jedenkrát.“

Na výročie sviatky sa zvoní tiež inak: Na Zelený štvrtok večer o šiestej sa zvoní posledný raz. Nezvoní sa na Veľký piatok a zvoníť sa začne až na Veľkonočnú nedeľu, keď sa začínajú Bohoslužby. Na Vianoce sa zvoní tak, ako v nedeľu.“

Oslovuje vás táto zodpovedná povinnosť aj po toľkých rokoch? „Poviem pravdu. Ku zvonom sa už bojím vystúpiť, ale zvoním rada, lebo rozumiem posolstvu zvonov a vlastne zvoniením oslovujem

• **Zvon (veľký)** – priemer 88 cm, výška 118, hmotnosť 350 kg, bohato zdobený symbolmi kresťanstva a ornamentami z nápisom: „Zvon tento si za pomoci boží nadobudla Evanjelická podľa augsburského vyznania filiálna cirkev závažno porubská roku Pána 1883“. Vyrobený v Budapešti r. 1883.

• **Zvon (druhý)** – priemer 76 cm, výška 95 cm, hmotnosť 260 kg s nápisom „Ev.a.v. cirkev v Závažnej Porube. Čo válka vzala, to láska ľudu nahradila“ Vyrobený v Brne r. 1924

všetkých ľudí a som rada, keď mi rozumejú. Pokiaľ budem vládvať, tak zvoníť neprestanem. Ale fortieľ už priúčam dcéru Elenku, ba aj vnučku a budem rada, keď zvonárčenie zostane v našej rodine. Veď je to služba Pánu Bohu a celej dedine. „Zvonár sa však musí zrieknuť mnohých vecí. Nesmie vycestovať, vynechať nemožno ani raz, a tak niekedy, pre pár minút zvonienia, sedím doma celý deň. Ak sa niekde vyberiem, tak si musím zaistiť náhradu, a to nie je jednoduché. Ide o zodpovednosť.“ A tak zvonja tri srdcia: jedno zvonárkino a dve vo zvonoch. Keď zazvonja, predstavte si, kto zvoní na porubských zvonoch.

Text i foto: Dušan Migala

• Zvonica

Zvonica – veža, súčasť objektu školy

Historizujúca neorománsko – gotická stavba z roku 1911, rekonštruovaná v roku 1973. Dosahuje celkovú výšku 42 metrov. Je členená lizénovým rámom. Jej štvorcový masív prechádza na druhom poschodí do polygónu zastrešeného ihlanom ukončeným symbolizujúcim kohútom. Vo vrcholovej guli je uložená pamätná listina. Na čelnej strane veže je fasádny nápis datujúci stavbu.

Pamätná listina uložená vo vrcholovej kovovej guli veže v utesnenom plechovom puzdre obsahuje text:

„Cirkevná ev. a.v. ľudová škola postavená v roku 1865. Prístavba prízemnia bola vykonaná v roku 1900. Nadstavba poschodia a veže bola vykonaná v roku 1911. Roku 1945 bola cirkevná škola prevzatá do štátneho vlastníctva a v roku 1967 bola vykonaná rozsiahla prístavba ZDŠ. V roku 1973 bola vykonaná generálna oprava veže a čelnej fasády. Oprava bola vykonaná z iniciatívy Rady MNV a riaditeľstva školy, za predsedu MNV J. Kubovčíka, predsedu stavebnej komisie V. Brosku a riaditeľky školy M. Vadovickej. Práce vykonalo Robotnícke stavebné družstvo v Liptovskom Mikuláši za predsedu J. Šúleka v spolupráci s JRD v Závažnej Porube za predsedu J. Mlynčeka.

Záznam uložený 7. septembra 1973.“

TAJNIČKA

Osobnosti objavovania

I. ČASŤ TAJNIČKY (1847-1931)
Americký vedec a vynálezca, ktorý si dal patentovať takmer 1100 vynálezov. Roku 1877 vynášiel fonograf, prvý prístroj, ktorý mohol zaznamenávať a prehrávať zvuk a zdokonalil aj telefónny mikrofón A.G.Bella. Roku 1879 vytvoril prvý v praxi použiteľnú elektrickú žiarovku a v roku 1882 postavil prvý elektráreň na svete.

II. ČASŤ TAJNIČKY

Grécky matematik, fyzik, zakladateľ statiky a hydrostatiky, žijúci v rokoch 287 – 212 pred n. l. bol aj geniálnym mechanikom, keď vynášiel niekoľko kameňometov a objavil aj princíp páky a sústavy kladiek. Známy je jeho výrok „He-uréka, našiel som to!“, keď dospel k princípu svojho známeho zákona – teleso ponorené

III. ČASŤ TAJNIČKY(1473-1543)

Poľský fyzik, matematik, astronóm. Jeho revolučné teórie o charaktere slnečnej sústavy ho zaraďujú k zakladateľom modernej astronómie. Dospel k názoru, že stredom slnečnej sústavy je slnko, zatiaľ čo Zem a všetky známe planéty obiehajú okolo neho. Jeho rozprava – šesť kníh o pohyboch nebeských sfér – vyšla až po 100 rokoch po jeho smrti, nakoľko cirkev jeho závery odmietala.

IV. ČASŤ TAJNIČKY (1859-1942)

Slovenský vedec, rodák z Lipt. Mikuláša. Svojou vedeckou činnosťou položil základ projektovania a stavby parných a spaľovacích turbín. Roku 1915 v spolupráci s lekármi skonštruoval pohyblivú umelú ruku. Neskôr na tomto princípe zhotovovali protézy nôh. Založil Fond na podporu sociálne slabších študentov. V roku 1940 mu Vláda Veľkej Británie udelila medzinárodnú zlatú medailu Jamesa Watta za priekopnícku činnosť v technických vedách.

Pomôcky:

ANETOL, ASOLIMA, COE, DAČA,
ILARION, KEMR, PISKOR, SIMA

Pozor!

V krížovke nie sú dodržané dĺžne!

•	1	I.	2	3	4	5	•	6	7	8	•	9	10	11	12	13	III.	14
15							16 17				18 19							
20						21 22						23 24						
25					II.													
26					27 28								29 30					31
32				33 34						35 36					37 38			
39			40 41			42 43			44 45					46 47				
•	48 49						50 51					52 53						54
55								56 57			58 59					60 61		
62						63 64				65 66					67 68			
69					70 71								72 73					
74				75 76								77 78						
79			80 81							82	83 84					85 86		
•	87 88								89 90					91 92				
93							94	95 96							97 98			
99					100 101				102 103				104 105					106
107				108 109							110 111							
112			113 114							115 116		117 118				119 120		
121						IV.												
122							123							124				

1 - Samsonova milienka	44 - odchov. lipt. Mikuláš. hokeja (Zlín, Martin)	87 - cudzie žen. meno
2 - pustol (čes.)	45 - nemota (lek.)	88 - druh hľodavca
3 - viac a viac	46 - japonská elektrotechnika	89 - chem. prvok zn. Br i čes. kapelník
4 - zač. písm. priez. populár. ruskej tenisky	47 - motýľ (porubský)	90 - chem. zn. dusíka
5 - zn. pre elektr. prúd	48 - zostatok niečoho, napr. sochy	91 - vrtké, pohyblivé
6 - liečivá bylina (mn.č.)	49 - posediačky	92 - plech na pečenie kocha (porubs.)
7 - pomerenie, zmierenie	50 - angl. dlžková miera	93 - pohyboval sa vo vode
8 - st. český herec	51 - priestor pri dome v tvare L, U	94 - vtáčie výkaly
9 - Parking (zn.)	52 - pisanie (čes.)	95 - veľmi nahnevať, vytočiť (pejor.)
10 - starogr. bohynia vášne	53 - ang. bežec - olymp. víťaz na 800 i 1500 m	96 - nábož. skupina napr. v Indii
11 - antikoncepcná ženská ochrana	54 - polymerizačná makromolekul. látka	97 - dvojica
12 - ranná vlaha	55 - vrhnutá vhođením	98 - madagaskarská polopica
13 - ital. mužské meno	56 - popevok	99 - lva (dom.)
14 - druh lepidla	57 - jedovatý had (India)	100 - armádna taktická strela
15 - vojenská poštová zásielka	58 - pokrmový tuk	101 - popolnica i voleb. schránka
16 - nízkozdvižná kabína (skr.)	59 - choroba kĺbov i test totožnosti	102 - má snahu
17 - dobre mierená rana	60 - krajská prokuratúra	103 - francúzske mesto
18 - zelenina sladká i štiplavá	61 - zlato po španielsky	104 - český maliar
19 - max. športový výkon	62 - dochucoval soľou	105 - opálenie i druh nerastu
20 - ženské meno Adela (dom.)	63 - pracuje na krosnách	106 - promočná sieň
21 - skoro	64 - gniavila ma, drvila ma	107 - Spojené arabské emiráty
22 - opica (angl.)	65 - žen. meno (zlá z rozprávky)	108 - skonala
23 - nábož. učiteľ, učenec	66 - v, vnútri (lek.)	109 - prehra v šachu
24 - krčma na Balkáne	67 - prášok na pranie	110 - lávová
25 - dopis	68 - obrát	111 - hľa (rusky)
26 - naozaj	69 - mužské meno	112 - Kata (bez aa)
27 - stará malá pecka	70 - mrvnenie drolením (nár.)	113 - mravčania
28 - zn. piva i samec kozy (čes.)	71 - st. český tenista (ešte českoslov.)	114 - Karol a Peter
29 - rieka vo Švajčiarsku	72 - búral, ničil	115 - zn. jednotky el. napätia
30 - jednotka el. prúdu	73 - vrstva Zeme (n.planéty) i žen. meno (dom.)	116 - kód Nemecka
31 - ozn. lietadiel Afganistanu i rieka vo Franc.	74 - ozn. 3. pádu (lat.) skr.	117 - polit. školenie mužstva (voj.)
32 - ugrofínsky pojem duše	75 - české knieža (hist.)	118 - čínske žen. meno
33 - skvasené kobyľie mlieko	76 - jedna z českých televízií	119 - dvojhláska
34 - hneval, zlostil	77 - spoloč. zlievanie viacer. riek	120 - MPŽ Rumunska
35 - uchváť krásou	78 - futbalista FC Liverpool (šp. pôv.)	121 - silný víchor
36 - bojový pokrik	79 - kód Španielska	122 - nechci to urobiť (pejor.)
37 - írsky armáda	80 - povaha (nár.)	123 - zložka voňavej silice
38 - Saudská Arábia (niekedy ozn.)	81 - strká (nár.)	124 - vojenská jednotka
39 - ozn. ruských lietadiel	82 - daj si pozor (slang.exp.)	
40 - predložka - 7. pád	83 - mĺkvo, potichu	
41 - hornina s guľočkovou štruktúrou	84 - techn. knokaut v boxe	
42 - podmien. spojka	85 - rozum	
43 - osobné zámeno	86 - napeč	

bez čísla:

za II. tajničkou - vojenský zákop
za I. tajničkou - tri po švédsky

ŠPORT

Súperi majú rešpekt

Prešli dva roky a náš Športový klub Z. Poruba – hlavne futbalový oddiel, zaznamenal ďalší veľký úspech. Po dvoch rokoch účinkovania v IV. lige sme zaznamenali historický úspech porubského futbalu, keď sa nám podarilo postúpiť do III. ligy Stredoslovenského futbalového zväzu. Tento obrovský úspech nepriniesol so sebou len radosti, ale aj veľké starosti. Bolo treba zabezpečiť financie, posilniť káder a riešiť trénera. Financie zohnať v dnešnej dobe na šport je veľmi ťažké. Touto cestou ďakujem tým, čo pomohli a zároveň sa obraciam na podnikateľskú porubskú aj mimoporubskú verejnosť s prosbou o pomoc.

• Postúpili sme do tretej ligy

Čo sa týka kádra, zo začiatku to vyzeralo veľmi zle, veď odišiel Martin Kmet do Čiech a Peter Húska do Demänovej. Postupne sa nám podarilo doplniť káder o Jakuba Paraja z Liptovského Mikuláša na poslednú chvíľu sa z vojenskej misie v Kosove vrátil Martin Kováč. V priebehu súťaže prišli do mužstva šikovní chlapci z Liptovského Mikuláša: Peter Rezer, Peter Moravčík. Škoda len, že Rezer sa hneď dlhodobozranil.

Po odchode trénera Jána Plevu nastal veľký problém, kto by ho mal nahradiť, pretože odviezol v Porube kus roboty. Nakoniec sme prehovorili Jožka Tekela z Okoličného, ktorý sa svojej úlohy zhostuje veľmi dobre, veď mužstvo hrá dobrý atraktívny futbal, o čom svedčia aj vysoké návštevy 300 – 500 divákov.

Začiatok súťaže sme mali neslávny, dve prehry a skóre 1:8, rýchlo sme sa otriasli a zistili, že súperi až na malé výnimky nie sú vôbec lepší a prišli prvé výhry. Zvýšilo sa sebavedomie a súperi z nás začali mať rešpekt.

Verím, že tento entuziazmus vydrží aj ďalej. Myslím si, že nielen A mužstvo, ale aj dorastenci a žiaci robia dobré meno nielen ŠK, ale hlavne sebe a obci Závažná Poruba.

Ďakujem všetkým, ktorí okolo športu odvádzajú kus roboty, ale hlavne obci, sponzorom a funkcionárom.

Ing. Pavel Bečko

Predstavujeme nového trénera „A“ mužstva

Meno a priezvisko:

Jozef Tekel

Narodený:

3. júla 1954

Rodinný stav:

ženatý, syn Vladi-

mír 31 rokov, dcéra

Miroslava 29 rokov

Vzdelanie: SPŠE v Liptovskom Hrádku

Trénerská kvalifikácia: 3/UEFA B

Kluby ako hráč: Tatran Okoličné, MFK

Tatran NAO Liptovský Mikuláš, počas

vojenskej služby FK Motešice

Ako tréner pôsobil:

- Starší dorast Tatran Liptovský Mikuláš 15 sezón
- A mužstvo Tatran Liptovský Mikuláš, hlavný tréner 1 sezónu
- A mužstvo Tatran Liptovský Mikuláš, asistent 4,5 sezóny
- A mužstvo Družba Smrečany Žiar 2,5 sezóny

Ako vnímate mužstvo Závažnej Poruby, ktoré postúpilo do III. ligy?

Mužstvo tvorí káder väčšinou mladých futbalistov doplnený o dvoch skúsených starších hráčov. Spolu tvoria dobrý súdržný kolektív, ktorý má všetky predpoklady na to, aby úspešne pôsobil v III. lige, do ktorej tohto roku postúpil. Po príchode ďalších dvoch kvalitných hráčov (P. Rezer a P. Moravčík) sa ešte zvýšila konkurencia v mužstve, čo by ešte malo viac zvýšiť silu nášho mužstva.

Silné stránky?

Máme pomerne vyrovnaný káder futbalistov, čo znamená, že nikto nemá stabilne isté miesto v základnej zostave a na každý post je v prípade potreby adekvátna náhrada. Táto skutočnosť núti chlapcov, či už v tréningovom procese, alebo v samotných súťažných stretnutiach

odovzdať pre kolektív všetky svoje sily a schopnosti. Sila mužstva nie je postavená na kvalite jednotlivcov, ale na sile celého kolektívu.

Slabé stránky?

Viac ako polovicu mužstva tvoria chlapci, ktorí študujú na vysokých školách a od druhej polovice septembra, keď začínajú navštevovať školu, podstatne klesá účasť na tréningovom procese. Tým, samozrejme, klesajú aj výkony jednotlivcov, znižuje sa kvalita výkonu celého kolektívu a prejavuje sa to aj na samotných výsledkoch. Už dlhšiu dobu sú ale výsledky v jesennej časti lepšie ako v jarnej.

• Skalní diváci

Predstavme cieľ vášho snaženia?

Prvoradým cieľom, a to nielen mojím, ale aj celého realizačného tímu a futbalového výboru, je adaptovať sa v III. lige a podávať kvalitné výkony, ktoré potešia všetkých našich fanúšikov. Pred začiatkom súťaže by som bol spokojný, keby sme po skončení jesennej časti mali 18 až 19 bodov, čo by predstavovalo 9. miesto zo 16 účastníkov.

V súčasnej dobe si myslím, že ak sa chlapcom budú vyhýbať zranenia, resp. choroby, je v silách kolektívu získať 22 až 25 bodov a prezimovať v tabuľke okolo 6. miesta, čo by bol dobrý základ pred jarňou sezónou.

Ďakujem za rozhovor.

-dm-

• Z. Poruba – Ružiná 4:2, hostia bieli

Turnaj O pohár starostu

• Turnaj O pohár starostu obce

• Rozhodcovia objektívne rozhodovali

• Na turnaji si prišli na svoje aj deti

• Sponzori turnaja

Výsledky:

1. Svit
2. Závažná Poruba
3. Liptovská Štiavnica
4. Liptovský Hrádok

Kto vyhrá, postúpi

Už 16. ročník futbalového turnaja O pohár starostu Závažnej Poruby sa uskutočnil uprostred júla 2009. Okrem domácich futbalistov sa na ňom predstavili aj hráči Liptovského Hrádku, Liptovskej Štiavnice a Svit. „Turnaj nadväzuje na podujatia, ktoré sme v obci robili už v minulosti, ale pod iným názvom. Cieľom je spestriť prípravu hráčov, ktorých na turnaji čakali kvalitné zápasové preverky.“ Povedal P. Baráni, starosta Závažnej Poruby.

Turnaj je zároveň aj športovým dňom obce. V sobotu boli pripravené rôzne atrakcie pre deti, discotéka a nechýbal ani kvalitný kotlíkový guláš.

„Vlani som účastníkom turnaja zaprial, aby bol pre nich takou dobrou prípravou, že sa na konci sezóny budú tešiť z postupu. Nám a priateľom z Liptovského Mikuláša to vyšlo. Teraz sme postup popriali Svit a Liptovskému Hrádku.“ povedal starosta. Postup do tretej ligy označil starosta za historický úspech klubu. Obec s 1244 obyvateľmi sa vracia na najvyšší futbalový piedestál v okrese. Vyššiu súťaž už hrá len L. Mikuláš. Turnaj sa stal športovo-spoločenskou udalosťou, ktorá významnou mierou utužila vzťahy medzi zúčastnenými klubmi.

Príslovie

Ak sa učíš, aby si si zapamätal, zabudneš.

Ak sa učíš, aby si porozumel, zapamätáš si.

1€ + 1€ + 1€
mesačný poplatok 1000 programy zariadenie služby

Aj vo Vašej obci

Televizia Magio
teraz za jedinečné 1 € (30,10 Sk) mesačne!

Skvelé počítače už za 1 € (30,10 Sk)!

S neobmedzeným Magio internetom

Rodičia u nás ešte výraznejšia zľava!

K Magio internetu teraz aj skvelý notebook len za 1 € (30,10 Sk)!
S neobmedzeným Magio internetom teraz môžete získať notebook za skvelých počítaných za výhodnejšiu cenu. Ponuka platí pre programy Turbo a rás nový počítač. Dodanie chýbať programom Magio Internet Security od firmy ESET.

Objednajte si u nás a získate **DARCEK**

T-Centrum, Mostová 4 Ružomberok
Tel.: 044 4325555, 0911 364004

T-Com

Filozofia školy v Z. Porube

• Pre každé dieťa jestvuje efektívna vzdelávacia cesta

• Metódy práce učiteľa sú prispôbené potrebám žiaka

• Škola svojim žiakom poskytuje zmysluplné vedomosti, zručnosti a kompetencie

• Učiteľ vysvetľuje, kde a ako možno získať novú informáciu

• Učenie je zaujímavá a často i zábavná činnosť